

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Ejeli telefon (syomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON 9-77
Str. Baron L. Pop 10
ELFIZETESI ÁRAN

Egész évre	320
Félévre	170
Negyedévre	110
Egy órára	110

X évfolyam * 115. szám

Robert Budapest

Ára 5 lej

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a
Rudolf Mosse S. A.
Str. Bog. Maria No. 35. Tel. 4-18
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Gola No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fel

Harmoniát a többség és kisebbség között!

Irta: **Andreas Sichhof,**
Ausztria v. párisi követe

Ha eredményessé és gyümölcsözővé akarjuk tenni a kisebbségi kérdés körül förtendő eszmecsereket, akkor mindenekelőtt tisztázni kell a kisebbségi probléma gondolatát. A „minorité ethnique” — a népi kisebbség — fogalma a legtöbb ember fejében zavaros képzetek között ingolyog. A békeszerződések ezeket a szavakat közelebbről nem magyarázzák és csak azzal adnak precíz tartalmat a két szónak, amikor kötelezővé teszik, hogy a kisebbségek nyilvános iskoláikban saját nyelvükön oktathassanak. A békeszerződések továbbá beszélnek egy államalkotó többségi nemzetről is, mint egy etnikai ellentétül a kisebbségekhez, akik számára azonban minden tekintetben követelik az állampolgári jogokat.

A kisebbségek az állam népei szociális strukturájába szükségképpen be vannak illesztve. Foglalkozhatnak különböző mesterségekkel és életfelfogásukban ennélfogva hozzáigazodnak az államalkotó elemekhez. A németek Párisban, Rómában és Newyorkban, az olaszok és szlovok a német szélterületeken, a csehek Amerikában szintén kisebbségek, akik azonban idegen országban nem tudják élni saját népi életüket. Nem tudják élni azért, mert nem alkotnak sehohsem kompakt tömegeket, széjjel vannak szórva és ennélfogva alá vannak rendelve teljesen más népek kulturájának és életfelfogásának. Ha ugyanezek nagyobb tömegekben élnek, máris más helyzet adódna. Az igazság és az állam erkölcsi parancsoló módon követeli, hogy ezeknek a tömegeknek adassanak meg azok a szabadságok és jogok, amiket népi különvalóságuk követel. A kisebb nemzetiségben élő embercsoportok szintén követelhetik ezt, de talán a technikai keresztvívhetetlenség gátolja e jogok maradéknélküli keresztülvitelét. Az amerikai németek nem harcolnak a jogokért, mert Amerika demokráciája ezt teljesen fölöslegessé teszi. Az Egyesült Államokban a helyzet az, hogy amennyiben nagyobb tömegekben laktak együtt németek, vagy más nemzetiségűek, itt népi ösztönök parancsára megismerik iskoláikat és megszervezik népiességük egyéb attribútumait. A politikai szervezkedésre semmi szükség nincs, hiszen az alkotmány teljes garanciát nyújt e tekintetben számukra és Amerika az az állam, ahol az alkotmány alapelveit minden körülmények között respektálják.

Általában leghelyesebb, ha az egész problémát mentesítjük a politikától. Nagy veszedelem rejlik abban, ha a kisebbség és az államalkotó többség közé beékeljük magát a gyűlölet, a bizalmatlanság és a titkolódzás; a politikának e hármasság rakkfenéje. Nem szabad politikát csinálni semmiképpen sem abból, hogy az államban élő polgárok egy része más nyelven akarja megszerezni kulturáját, ugyanakkor amikor az államalkotó nemzetiség nyelvét is tudja, és történetét és tradícióit megtanulja. Semmiestre sem szabadna belevinni a politikát a nemzetiségi kérdésbe, főleg azért, mert ez nagyon könnyen az állami élet elfajulását

eredményezhetné. A hatalomra kerülő pártok, ha azok a kisebbségek támogatása nélkül kerültek uralomra, politikai hibáikat és bűneiket könnyen átháríthatják a kisebbségekre: a leggyöngébb ellentállás célpontjaira. En az az állásponton vagyok, hogy a kisebbségi ügy csakis intellektuális és kulturális lehet, amit azonban védeni kell az ország belső törvényeivel és a Népszövetség erejével. Mindezeket elmondani szükséges volt, most, amikor Genfben szó van egy külön kisebbségi bizottság megalkotásáról. Ennek a bizottságnak mindenképpen a legprecízebben tisztázni kell a kisebbségi

fogalmakat, élesen körül kell írni és meg kell határozni a Népszövetség jogait és feladatait ama kisebbségi kategóriákkal szemben, amelyek védelemre szorulnak. A bizottságnak lojálisan együtt kell működnie azokkal az országokkal, ahol a kisebbségi problémának nagyobb tere van. De a bizottságnak ki kell hangsúlyoznia minden alkalommal, hogy a kisebbségi kérdés nem képezhet pártpolitikai ügyet. Ha a Népszövetségnek meglesz az ereje ahhoz, hogy ezt a tárgyalás és kölcsönös bizalom alapuló együttműködést előidézzék, akkor a népek meg fogják érteni egymást, abban az esetben

is, ha különböző nyelveken beszélnek. Nem szabad politikai eszközökkel kulturális egységeket megnyomortani. Éppen ellenkezőleg, egy állam minden néptörzse kell, hogy szellemi és kulturális kölcsönhatásban éljen egymással. És ha a Népszövetségnek sikerül érvényt szerezni a népek jogainak és szabadságának, akkor ezzel nemcsak a kisebbségeknek tesz nagy szolgálatot, hanem az államalkotó nemzetiségeknek is, aki számára lehetővé teszik a kisebbségekkel való békés együttműködést. Ez az együttműködés természetesen gazdaságilag és erkölcsileg csak üdvös lehet mindkét fél számára.

Mit tartalmaz a kényszeregyességről szóló törvényjavaslat

A kereskedelmi szervezetek akcióba lépnek a tervezet egyes rendelkezéseinek megváltoztatása érdekében

(Cluj-Kolozsvár, május 24. Az Új Kelet tudósítójától.) Több ízben beszámoltunk arról, hogy Junion igazságügy-miniszter iniciatívájából a törvényhozási tanács elkészítette a csődönkívüli kényszeregyességi törvényjavaslatot. A törvényjavaslatot eddig csak nagy vonalban volt alkalmunk megismerni, a kiszivárgott hírek szerint a tervezet az olasz kereskedelmi törvény már bevezetett és Olaszországban alkalmazott diszpozícióit óhajtja egészen lényegtelen módosításokkal a parlamenttel megszavaztatni, ami által egész Nagrománia egy egységesített csődönkívüli eljárást kapna. A javaslatl szemben pro és contra az összes nagy ellenzéki és kormánylapokban, de főleg a gazdasági szaklapokban már javában folynak a diszkussziók a bevezetendő kényszeregyességi eljárás diszpozíciói fölött s minden valószínűség szerint a szeptemberi ülészig, már véglegesen kialakult ellenvéleménnyel fogja magát szembetalálni a hivatalos tervezet. A romániai gyorstempójú törvényhozásban — és ezt örömmel kell megállapítani — szinte egészen egyedülálló tünemény, hogy a kormány háromhavi időközét enged az esetleges hozzászólások és szakvélemények kidolgozására, amiből csak az következtethető, hogy ebben a kérdésben a kormány szigorúan a racionális és praktikus szempontokat igyekszik érvényesíteni. A törvénytervezet szövegét már széjjel is küldötték az összes kereskedelmi kamaráknak, bírósági hatóságoknak, a főbb pénzügyi intézményeknek azon határozott meghagyással, hogy észrevételeiket szeptember elsejéig terjesszék a törvényhozó tanács elé.

Mit a törvénytervezet alapelvei

A kényszeregyességi törvényjavaslat azon tisztességes kereskedőknek adandó aránylagos adósságelengedésének elvén alapszik, akik kedvezőtlen körülmények folytán aktívúknak egy jelentős részét saját hibájukon kívül elvesztették. Ezen redukció a passzívák háromnegyed részét képviselő hitelezők beleegyezésével történik a fizetendő összeg pedig, amely minimálisan az eredeti tartozás 50 százaléka kell legyen. — személyi, vagy tárgyi és a hitelezők többsége által akceptált fix időre kötött garanciával kell biztosíthatassék. A kereskedő saját ügyleteit tovább vezeti, a moratórium ideje alatt azonban minden csődkére hivatal-

ból visszautasított. Amennyiben a kényszeregyességet kötött kereskedő a kényszeregyesség lejártának terminusa után számított 5 éven belül egy oly nyereséget tud felmutatni, amely a hitelezők követeléseinek 100 százalékos kiegyenlítése mellett egy 20 százalékos pluszt mutat fel a passzíváival szemben, úgy kötelezhető, hogy redukált adósságait teljes egészében kiegyenlítsék. Az öt év eltelté után minden követelés elévült. Természetesen kellőképp gondoskodik a törvénytervezet arról is, hogy a vagyoneltitkolásnak és egyéb bűncselekményeknek elejét vegye.

A törvénytervezet különleges fontosságára való tekintettel az alábbiakban közöljük: a tervezet főbb pontjait.

Csak 3 éve bejegyzett kereskedő kérhet kényszeregyességet

Az első paragrafus szerint kényszeregyesség megkötésének elrendelését kérheti legalább három éve rendes kereskedői ügyletekkel foglalkozó bejegyzett kereskedő, a csőd kimondása előtt.

Halálózás esetén kényszeregyességet kérhet az örökös, vagy az örökösök közös beleegyezéssel.

A harmadik-hatodik bekezdés kereskedelmi társaságokkal foglalkozik a kényszeregyességi eljárás iránti kérés beadását illetően.

A második paragrafus a kényszeregyességi kérés helytadásainak módzatait tárgyalja a következőkben:

A kényszeregyességi kérés a csőd elrendelésében illetékes törvényszékhez címzendő.

Legalább 50 százalékos kvóta

A kérebben kiemelendők: annak okai, a felajánlott fizetési kvóta, amely azonban a chifograf adósságok 50 százalékánál kisebb nem lehet, a fizetési terminus, amely viszont három éven túlra nem terjedhet. Kimutatandók még a személyi és tárgyi garanciák, amelyeket a hitelezőknek felajánl.

A kérvényen egyidejűleg a kereskedő bemutatni köteles bejegyzési kivonatát, három évre visszamenőleg rendben vezetett kereskedelmi könyvvezetést részletes listát aktíváiról, egy részletes névszerinti listát összes hitelezőiről és követeléseik nagyságáról, valamint eddigi működéséről egy kimutatást.

Kereskedelmi társaságok rendes meg alakulásuk bizonyítékait is be kell szolgáltatni.

A törvényszék elnöke a kérés kézhez vétele után számított 15 napon belül tárgyalási terminust tűz ki.

A kitűzött napon a kereskedő a tárgyalóteremben kihallgatandó és kérés visszautasítandó, amennyiben a második paragrafusban irt feltételeknek meg nem felel.

A hitelezők háromnegyedrészenek beleegyezése szükséges a kényszeregyességhez

A kényszeregyességi kérvényt vizs szantassító végzés ellen tíz nap alatt a kereskedő felebbezéssel élhet.

A kérést visszautasító törvényszék hivatalból elrendelheti a csődöt s ebben az esetben a csődtörvény alkalmazandó.

A kérés teljesítése esetén a törvényszék kinevez egy bírót, aki köteles a hitelezőit egy gyűlésre összehívni, hogy a beadott kérést megtárgyalják és határozzanak. A hitelezői gyűlés leg alább 30 nap, de legkésőbb 45 napon belül hivatandó össze. Ugyanakkor határoz a törvényszék a kényszeregyességi eljárás költségeinek megállapítása tekintetében is.

A továbbiakban tisztességtelen kereskedők elleni diszpozíciókat tartalmazza a törvényjavaslat. A tizenkettedik paragrafus értelmében a kérés helytadásától a kényszeregyesség megkötéséig a delegált bíró felügyelete alatt a kereskedő tovább folytatja üzletének és vagyonának adminisztrálását, bizonyos aktusokkal szemben, ellenben a delegált bíró opponálhat. Konfliktus esetében a törvényszék dönt.

A kényszeregyesség kimondásához a hitelezői gyűlésen a képviselt passzívák háromnegyedrészenek szavazata szükséges. Mihelyt a kényszeregyesség kimondatott, a hivatalból delegált bíró megbízatása megszűnik. Az elrendelt kényszeregyesség minden hitelezőt egy formán kötelez.

Öt évig igényelhetik a differenciát a hitelezők

A harmincyolcadik paragrafus értelmében a kereskedők hitelezőinek a redukált követelések differenciájáért

kereseti joguk van. Ezzel a keresettel azonban nem élhetnek csak a konkordátum teljesítési idejének letelte után következő öt éven keresztül és akkor is a keresetnek csak akkor adandó hely amennyiben az aktívák 20 százalékkal mulják felül a passzívák értékét. Amennyiben a kényszerigegezés végleges keresztülvitele előtt a kereskedő csődbejutott, a jóiszemű hiteltelők nem kötelezhetők a kapott összegek visszatérítésére. A kényszerigegezés visszavonandó, amennyiben a kérvényező a valószínűség meg nem felelő nagyobb passzívát mutatott ki, vagy pedig aktíváinak egyrészt letagadta s végül amennyiben vállalt kötelezettségeinek eleget nem tett.

A kényszerigegezési törvényjavaslat utolsó szakasza a regatban érvényes monatórium megszüntetése irányában díszponál.

Ezek volnának nagyvonalakban a törvényjavaslat főbb pontjai, természetesen könnyen lehetséges, hogy végző formájában radikális változásokon fog még keresztülmenni.

EGYESÜLETI ÉLET

A kolozsvári Mizrahi perek-előadása
A Mizrahi helyi csoport ma, szombat délután fél négy órai kezdettel, a Zs. N. Sz. Str. Baron L. Pop 10. szám alatti helyiségében perek-előadást tart. Előadó Klein Eljáhu. Vendégeket szívesen lát a Vezetőség.

A Mizrahi hírei. A Mizrahi ifjúsági csoportok vasárnap délután fél hat órakor, a Zs. N. Sz. helyiségében ismeretelő előadást rendeznek. Előadás témája: „A mizrahiszmus mint zsidó centrális gondolat”. Az előadást vita követi. Pontos megjelenést kér és vendégeket szívesen lát a Vezetőség.

A kolozsvári Ceire Mizrahi vezetőnége felkéri az Erdélyi Ceire Mizrahi helyi csoportokat hogy pontos levelezési címeiket felülük közölni sziveskedjenek. Címjük: Neumann Jenő, Cluj, Str. Rađu No 1

— A „BrithHannoar Ezra” vezetősége felkéri mindkét kolozsvári „Ezra” és a „Ceire Cion”, tagjait hogy a ma este 9 órakor az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Brassai-utca 10 szám alatti helyiségében tartandó taggyűlésen a rendkívül fontos tárgysorozatba való tekintettel, teljes létszámban és pontos időben megjelenni sziveskedjenek.

A Magánalkalmazottak ingyenes állás-közvetítő irodája ismétellen felhívással fordul az összes vállalkozókhoz, cégekhez és intézetekhez, hogy amennyiben tisztviselőre, tisztviselőnőre, alkalmazottra van szükségük, úgy forduljanak ide bizalommal, mert elsőrendű tisztviselők vannak előjegyzésben különböző képességgel és alkalmazottak a kereskedelem minden szakmájából. Magánalkalmazottak Szövetsége Cluj, Str. Cogalniceanu No. 7. Hivatalos közvetítési órá minden délután 4—7 óráig.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Földszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasótere és fodrászműhely. Bár-Buffer.

Reménytelenül lezárt szobák!

Több mint tizenkét billióba és egy egész nemzedék életébe került az emberiségnek a világháború

Cluj, május 24. Egyik legutóbbi cikkünkben a jövő háborújáról írtunk. Elsősorban a katonai szakértők véleményeit és terveit ismertettük és megmutattuk, hogy milyen gyilkoló szerszámokat készítenek elő az emberiség elpusztítására. Emlékezzünk a világháború előtti időkre. Akkor is folyton azt hangoztatták: a háború lehetetlen, a háború ki van zárva. Ezt addig mondták, amíg a lehetetlen valósággá vált. Emlékezzünk arra, hogy hogyan tekintettek kezdetben a háborúra, hogy először vig kalandnak, kirándulásnak tekintették. Azt hitték, hogy mint azelőtt, most is csak előnyomulásról lehet szó. Győzelemről és azután a legrosszabb esetben néhány hónap múlva a hősök lobogó zászlókkal, dícsőségesen fognak hazatérni. A tévedés alapos volt. A hetekből és hónapokból évek lettek, a Keresves nyomor és szenvedés hosszú évei. Milliók nem tértek többé haza és akik haza jöttek, azok akár győzők, akár legyőzöttek voltak, ki voltak éhezve, le voltak rongyolódva és testileg-lelkileg lezülve. Irították önmaguktól, hiszen véren gázoltak keresztül. Lekesedésnek nyoma sem volt. Senki sem a legyőzöttek, sem a győzők nem dícsérték többé a hírhedt „acélfürdőt”. Minden gondolkodó ember elátkozta a háborút. Annakidején diadalmaskodott a tömeges háborúellenes hangulata és mind azok, akik felelősek voltak a háborúért, egyszerre meggyőződéses pacifisták lettek és tele torokkal kiabáltak: „Soha többé háborút!” Ez volt az utolsó háború — mondták a legrosszabb háborús uszítók. De akarják beszélni a tömegeknek, hogy az 1918-ik évi győzelem a demokrácia győzelme volt. Az elmúlt évek folyamán azonban meg lehetett győződni arról, hogy a háború utáni évek demokráciája hasonló a háború előtti abszolútizmushoz, hogy a demokrácia eszközei ugyiszólván semmiben sem különböznek az abszolútizmusétól, ha pedig valamilyen különböznek, ugy csakis abban, hogy még brutálisabbak és keményebbek.

A háború tulajdonképpen még mindig nincsen teljesen likvidálva. A megzavart egyensúlyt helyreállítani nagyon nehéz. Ma azonban legalább megközelítőleg át lehet tekinteni, hogy mibe kerül a világháború. Mibe került emberéletben és anyagiakban?

Az 1914—18-ik évi világháború folyamán tizenöt millió ember pusztult el, azaz hogy tízmillió katonai eseti el. Ehhez még hozzá kell számítani a háború által elpusztult érvillakosságot is. Próbáljuk csak elgondolni, hogy mit jelent az: tízmillió ember. A tízmillió halott közül 9,2 millió Európára esik. A sebesültek nagy része ismét meggyógyult, de hat és félmillió ember nyomorék, rokkant maradt, akik el kell tartani. Az a tendencia mutatkozik, hogy a rokkantakra fordított költségeket kisebbnek tüntessék fel, mint amilyenek a valóságban, noha a világháborúnak ezeket az áldozatait, akik a halottak és eleve nek között foglalnak helyet, megfelelő életjáradékokkal kellett ellátni. Ma takarékoskodnak a kiadásokkal, ma eskőkenteni akarják a háborús költségeket, amelyekhez a rokkantjáradékok is tartoznak. Amikor a megsemmisítésről, a tömeggyilkosságról volt szó, akkor nem takarékoskodtak ennyire. Nézzük csak a számokat.

A tényleges háborús kiadásokat az összes hadvezető államoknál 6 billió 400 milliárd koronára becsülik. Ennek az összegnek 25 százaléka az Egyesült Államokra és Japánra esik, míg a többi 75 százalék, tehát 4 billió 900 milliárd korona az európai államokra. Ehhez hozzá kell még számítani a háború által okozott károkat, a megsemmisített városokat, községeket, házakat, gyárakat és termőföldeket. Kenyes angol nemzet

gazdász a nyugati tehát a francia-német hadszíntéren okozott anyagi károkat 340 milliárd koronára becsüli. A többi frontokon okozott károkat legalább ugyanily magasnak tekinthetjük, úgyhogy a háború által okozott anyagi kár körülbelül 700 milliárd koronára rug és az összkidadások elérik a 7 billió 100 milliárd koronát. Itt már csillagászati számokkal kezdünk dolgozni. De háborús kiadásoknak kell tekinteni a különböző megszállási költségeket, a Rajna-vidék, a Ruhr-megszállásának költségeit is és ezeket az elszámolások alapján 200 milliárd koronával adhatjuk meg. Ezek a közvetlen háborús kiadások. Vannak azonban közvetlen kiadások is, amelyek közül elsősorban a termelésnek a háború által okozott csökkentése jön tekintetbe. A termelés a háború előtti években évenként átlag 4—5 százalékkal fokozódott. Pesszimistikus számítások alapján tehát 1927-ben az európai termelés a 128-as nívót érte volna el, ha az 1913-as helyzetet százzal jelöljük meg. De nem így történt, hanem a háborús évek alatt a termelés még 25 százalékkal volt az 1913-as nívó alatt. Csak az 1927-ik évi sikerült a háború előtti nívót elérni.

A számítás nehéz, de meglehetősen bizonyossággal lehet azt mondani, hogy az európai gazdálkodás, Oroszországot kivéve, a háború következtében 6 billió 800 milliárd korona kárt szenvedett. Mint további háborúsvesztéseket lehet elképzelni az Amerikának fizetendő kamatokat, amelyek 140 milliárd koronára rugnak, úgyhogy a háború összes kiadásai elérik a 12 billió 640 milliárd koronát. Olyan összeg ez, amellyel már lehetett valamit kezdeni. A szenvedő emberiség nagy részén segíteni lehetett volna ezzel a pénzzel, gyermekek millióit lehetett volna boldoggá tenni, boldog ifjúságot biztosítani számukra és jövőt adni nekik. Így azonban ezt a szédületes összeget elköltözték haszontalan, sőt pusztító célokra tékoztatók el. Emberek millióit gyilkolták le, valóságos hekatombákat öltek és nagyban gyártották a nyomor rékakat. Ahelyett, hogy örömet és boldogságot csináltak volna, ezeket a ropant pénzeket nyomorba és szenvedésekbe fektették.

Ahelyett, hogy az embereken anyagiilag segítettek volna, kulturális értékeiket pusztították el. A háború után mindez már fölismerhető. Tanultak-e valamit a fölismerésből? Semmit se.

Megjavítják a romániai cigarettát és szivarfajtaikat

Jobb dohánnyal fogják tölteni ezentúl a cigarettákat és szivarokat

Bucuresti-Bukarest, május 24. Mint ismeretes, a dohányjövődék új vezetőséget kapott. A kölcsönöszerződés szerint az RMS teljes jövedelme felett a Vissza fizető Pénztár rendelkezik, mely intézmény a kölcsönös részleteink pontos visszafizetéséről gondoskodik és erre a célra elsősorban a dohány jövedék forrásait veszi igénybe.

A Vissza fizető Pénztár igazgatósága azonban szomorúan látta, hogy a romániai cigarettát és szivarfajtaikat olyan komiszak, hogy ilyen áruval csak nehezen lehet fokozni az RMS jövedelmét és éppen ezért gyökeres reformra gondolnak. Meg akarják javítani a romániai

dohánytermelést, oly módon, hogy fel emelik a dohánybevételek árakat és külön díjakat tűznek ki az oly termelők részére, akik nemesebb dohányfajtaikat termelnek. Alkötőleg arra is gondolnak az RMS mostani vezetői, hogy a dohányjövődék egy bizonyos procentjét jutalomképpen visszatérítik a termelőnek.

A dohányjövődék tervei szerint, ha sikerülne a romániai dohánytermelés növelését feljavítani, akkor az RMS még egy újabb jövedelemre is szert tehetne, ugyan is külföldre is exportálhatná a romániai dohányt, amire idáig azért nem gondoltak, mert a romániai cigarettát egyike volt a legrosszabbaknak Európában.

Beváltják a hibás bankjegyeket

Ha egy bankjegy negyedrészre hiányzik, a Nemzeti Bank köteles azt teljes értékben beváltani

Bucuresti-Bukarest, május 24. Burileanu, a Nemzeti Bank kormányzója egy most kiadott körlevelével rendezi a hibás és szakadt bankjegyek beváltásának kérdését. Kijelönsen Erdélyben rengeteg sok a szakadozott és hibás bankjegy és rengeteg panasz érkezett a különböző bankok ellen, amelyek e hibás bankjegyeket nem akarták beváltani. A Nemzeti Bank körlevelé szerint a hibás bankjegyek beváltásának rendje a következő:

Ha egy bankjegy a használat következtében teljesen hepiszkolódott, azonban egy darabból áll, azaz nincs két darab külön teljes értékben beváltható.

Olyan bankjegyek, amelyek zsirral vannak átitatva, annyira hogy a bankjegyek számai is felismerhetetlenné váltak, a Nemzeti Bank bukaresti központjába beküldendők, ahol azokat verifikálják, hogy nem hamítottványok-e!

Ha egy bankjegynek bármelyik negyedrészre hiányzik, ezt teljes értékben köteles a Nemzeti Bank bármelyik fiókja beváltani.

Ha egy bankjegynek az alsó vagy felső fele hiányzik, azt fele értékben váltja be a Nemzeti Bank, azonban csak is abban az esetben, ha a meglévő darab egy darabból áll, azaz nincs két daraból összeragasztva.

Ugyancs az eset áll fenn olyan bankjegyekre nézve, amelyeknek a bal vagy a jobb fele hiányzik. Ha a meglévő rész egy darabból áll, a Nemzeti Bank feleértékben váltja be a hiányzó bankjegyeket.

Az olyan bankjegyeknek, melyeknek egy harmadrészre hiányzik, akár a felső vagy alsó vagy a jobb, esetleg a bal oldalából, ezeket szintén féláron váltja be a Nemzeti Bank.

Szépségápolás! Hölgyfodrászat!

Hajszálak és szemölcsök végleges kiirtása, ráncos, miteszeres, szeplős arcok rendbehozatala műtermemben, vagy otthoni kurámmal. Hajvágás, oncolálás stb. Ingyen tanácsadás! „Margó”-szalon Braşov, Főter, Virágsor 14., 1. emelet.

Megalelet

Rendk... zsidó... Kórház... alakuló... Az alak... tünteti... kedvet... Kerenha... zartul le... nyel és... építésre... ismert z... zis melle... hogy a z... rülmény... a zsidó s...

Az alal... völgyi z... ból dr. S... cau és H... gyűlést... nők nyit... geket. D... statálja... ság gya... fömbsege... hogy a... fontosabl... meg a zs... nek telje... A kolozs... portatna... re, min... mert val... lódi zsidó... ják felép... ságáról h... tal sem t... lyen ism... mel látja... tesivéri s... a petrozs... magának... petrozsén... hangsulyo... vőjét csak... lisanak é... petrozsény... Mór beszé... ják a ker... lasztja... Antal for... elnökök... Lajos (L... Árpád... pénztáros... maan M... Hoffmann... mány: dr... J. né, dr... Molnár J... rael M.,... Junger N... H. Vámo... H. Malek... Petrozsén... Sámuel M... scuberg... Vestmann... Dr. Ste... az előnk... datra vál... dó lenni... tőték a v... fogadja... gátába...

Dr. Ste... az előnk... datra vál... dó lenni... tőték a v... fogadja... gátába...

Dr. Ste... az előnk... datra vál... dó lenni... tőték a v... fogadja... gátába...

Dr. Ste... az előnk... datra vál... dó lenni... tőték a v... fogadja... gátába...

Dr. Ste... az előnk... datra vál... dó lenni... tőték a v... fogadja... gátába...

Megalakult a kórházegyesület zsilvölgyi kerülete

Rendkívül meleg hangulatban, igazi zsidó áldozatkésztséggel zajlott le a Zsidó Kórházegyesület zsilvölgyi kerületének alakuló ülése Petrozsényben május 19-én. Az alakuló gyűlés igen szép színben tűnt fel a petrozsényi zsidók adakozó kedvét, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy ugyancsak Petrozsényben a Kerenhajeszodakeit csak egy pár hete zárták le szintén nagy és szép eredményekkel és a petrozsényi zsidóság templom építésre is készül. Mindezt pedig a közismert zsilvölgyi rendkívül súlyos krízis mellett, ami legjobban bizonyítja, hogy a zsidó áldozatkésztség minden körülmények között érvényesül, ha azt a zsidó szív diktálja.

Az alakuló gyűlésen jelen volt a zsilvölgyi zsidóság színe-java, a központból dr. Sebestyén elnök vezetésével ugyancsak és Hátszegről dr. Szarvas Jakab. A gyűlést dr. Schaffer Herman hitk. elnök nyitotta meg, üdvözölve a vendégeket. Dr. Halmos Brunó örömmel konstataja, hogy a zsidó szív a jótékony-ság gyakorlásánál nem ismer pártkülönbséget. Müller Antal főrabbi kifejté, hogy a Bikur Cholim parancsa a legfontosabbak közé tartozik és ez adja meg a zsidóság ideális karakterét, melynek teljesítése kétszerez jutalommal jár. A kolozsvári urak, akik szívünkön koptatnak és applálnak zsidó érzéseinek, minden dícséretet megérdemelnék, mert valódi zsidóként az övék, ők valódi zsidó testvériség templomát akarják felépíteni. Reméli, hogy a jótékony-ságaról híres petrozsényi zsidóság ezután sem tagadja meg magát. Dr. Sebestyén ismerteti a kórházakeit és örömmel látja, hogy a közért való munka és testvéri szeretet általi megnevesedésben a petrozsényi zsidóság is részt vesz magának. Dr. Spitzer József, mint régi petrozsényi lakos mond üdvözlőt és hangsúlyozza, hogy a zsidóság jobb jövőjét csak a tettek hozhatják meg. Aláírta az éremmel maradandó emléket a petrozsényiek adományaikkal. Róza Mór beszédje után határozatilag kimondták a kerület megalakulását és megválasztja a tisztikart. Diszelnök Müller Antal főrabbi, elnök dr. Stern Manó, alelnökök Schaffer Lipót és dr. Pollák Lajos (Lupény), főtitkár dr. Henmann Árpád, ügyv. titkár Hunyadi Andor, pénztáros Pick Samu, ellenőrök Hoffmann Miksa, Róth Vilmos (Lupény), Hoffmann Sándor (Vulkán). Választmány: dr. Ábrahám P., dr. Ábrahám J., dr. Halmos, dr. Schaffer H., dr. Molnár J., Reismann P., Junger S., Izrael M., Bieber J., dr. Gruber L., dr. Junger N., Goldstein M., Reingewürtz H., Vámos L., dr. Orjehovsky V., Klein H., Malek M., Weitzner J., dr. Weisz A., Petrozsényből, dr. Kugel Z., Aninosza, dr. Samuel M. és Mittelmann S. Lónya, Rosenberg L. és dr. Herskovits Vulkán, Vestmann T. és Labin M. Lupény.

Dr. Stern Manó meghatva fogadja el az elnöki tisztelet, habár igen nehéz feladatra vállalkozik, mert szeretne jobb zsidó lenni, mint eddig. Szívét megrögzötték a vendégek szavai és szentül megfogadja, hogy teljes erejét az ügy szolgálatába fogja állítani. Tudja, hogy a

petrozsényi zsidók mindazt, amiről felismerik, hogy jó és nemes, azt támogatják szívvel és ésszel. A petrozsényi zsidóknak meg vannak a saját sürgős feladataik, de bizonyos benne, hogy egyik cél megvalósítása sem szenved halasztást a másik propagálása miatt. Szavait lelkes éljenzés követte, mely után bejelenté, hogy Klein Testvérek 50, Izrael Mózes 50, Junger Samu 50, Schaffer család 50, petrozsényi hitközség és Chevra 50, Zsidó

Nőegylet 10, Herz család 10, dr. Stern 10, dr. Hermann 5, dr. Ábrahám 5, Velvart B. 5, Wolf 10 és Mittelmann 5.000 lejt ajánlottak fel. További nagyobb felajánlások még következnek. A gyűlés után a petrozsényi Zsidó Nőegylet tea-estélyt adott a vendégek tiszteletére, amelyen a petrozsényi zsidó társaság színe-java a késő éjjeli órákig volt jelen. A kolozsvári vendégek odautaztakban

megszakították utjukat Hátszegen, ahol Ábrahám József bankigazgató házában a zsidóság vezetői és a fiatalok fogadták őket. Ez alkalommal bejelentették, hogy a hátszegi hitközség, a Chevra és Ábrahám József 50-50.000 lejes ágyalapítványt tesznek a kórház javára, s hogy minden erejükkel azon lesznek, hogy a kórházépítési akcióban a hátszegi zsidóság is kollón kivégye részét.

A jugoszláv diktatura hivatalos távirati irodája cáfolja Macek letartóztatását,

ezzel szemben Macekot sehol sem találják

Belgrád, május 24. Az Avala távirati irodát felhatalmazták a zagrabi sajtóban és számos külföldi lapban megjelent azon hiradás cáfolatára, hogy Maceket a horvát fővárosban a rendőrség kihallgatása után letartóztatta volna. A hír valótlán, Maceket nem vették őrizetbe és szabad mozgásában sem akadályozták. A bécsi távirati iroda zagrabi tudósítójának közlése szerint Maceket nem látták távozni a rendőrfőnökségről s így

terjedt el letartóztatásának híre, amit a horvát főváros lapjai is közöltek. A tudósító el a gyanúperrel, hogy ebben az ügyben eddig nem sikerült a való tényállást tisztázni s azt állítja, hogy Maceket kihallgatása óta nem látták. A cáfolatnak Macek szabad mozgására vonatkozó részét a tudósító fenntartással fogadandónak tartja.

Tegnap több újságíró lakásán kereste a horvát parasztpárt volt vezérét, de a lakást zárva találták. A lapok szerkesztőjei erre az új folyamán többször is felszólították telefonon Macek lakásának számát, de senki sem jelentkezett a felhívásra.

A hivatalos cáfolat ellenére is azt hiszik, hogy Maceket letartóztatták és lakásán őrzik.

Zagrab május 24. A Macek-ügy rejtelme még mindig nem oldódott meg.

A kereskedelemügyi minisztérium elrendelte a vizsgálatot a visszaélésekkel vádolt nagyváradi vámfőnök ellen

A kolozsvári vámfőnököt bizták meg a vizsgálat levezetésével

(Oradea-Nagyvárad, május 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dumitru Mihály biharpuspöki vámfőnök ellen, amint nagyváradi tudósítónk jelenti, a kereskedelemügyi minisztérium elrendelte a hivatalos vizsgálat levezetését és ennek a vizsgálatnak a levezetésével Anghel István kolozsvári vámfőnököt bizta meg. Dumitru Mihály hőstetteivel az utóbbi időben nagyon sokat foglalkozott az erdélyi sajtó. Amióta Dumitru a biharpuspöki vámfőnököt vezette ki, az utasok részéről szinte naponta nyilvánult meg a panaszok a vámfőnök önkényeskedése ellen, aki ugyilátszik ezen a posztón akart érvényt szerezni nagyuri allurjeinek. A gyors vasúti forgalom lebonyolítása érdekében pár héttel ezelőtt

a közlekedésügyi minisztériumból rendelt érkezett, amely elrendeli, hogy a jövőben a magyarországi gyorsvonatok teljes szerelvényei egészen Nagyváradig közlekedhetnek. A rendelet a külföldre utazók körében érthető meglepetést keltett, Dumitru azonban, amint arról már egyizben beszámoltunk, a közlekedésügyi miniszter rendeletével mitsem törődve, a harmadosztályú kocsikat önkényesen lekapcsoltatta és csak az első és másodosztályú kocsikat engedte keresztül a biharpuspöki állomáson. Ilyen és ehhez hasonló esetek egész halmazával fordulnak elő a Dumitru-ügy vizsgálati dossziéjában, nem is említve azt a szinte magától értetődővé vált baksisrendszert, amelyet a biharpuspöki teljhatalmu vámfőnök

mindenkivel szemben egyformán alkalmazott, akivel csak hatalmat éreztetni tudta. A kereskedelemügyi minisztérium, ugyilátszik, belátta végre, hogy a harámbasák alkalmazása végeredményben csak az ország presztizsének árthat és most erőlyes kézzel nyulott bele a biharpuspöki vámfőnök bünlajstromába.

Az Anghel István vámfelügyelő által beindított helyszíni vizsgálatnak már meg is volt az eredménye. A vámfelügyelő hivatalos referátuma alapján Dumitru állásától felfüggesztették. A vizsgálat részletesebb adatai ma még nem kerültek nyilvánosságra, de nincs kizárva, hogy az ügynek még törvényes folytatása is lesz.

A Graf Zeppelin minden zavaró momentum nélkül visszaérkezett Friedrichshafenbe

Meleg barátsággal bucsúztak el a léghajó parancsnokai a vendéglátó franciáktól

Páris, május 24. Cuers de Pierrefeu-ből jelentik a Havas távirati irodának hogy a Graf Zeppelin ma este 8 óra 25 perckor simán a levegőbe emelkedett és megkezdte a Friedrichshafenbe vizsaterő utat.

A Wolff távirati iroda párisi tudósítójának közlése szerint a léghajón 57-en utaznak. Ebből 13 az oceánjáró utas, 11 Eekener által meghívott francia repülőtiszt és mérnök, a friedrichshafeni léghajóművek 3 mérnöke és 30 főnyi személyzet.

A start után a léghajó nyugati irányt vett és este 9 óra 40 perckor átrepült Marseille kivilágított kikötője felett.

Páris, május 24. Eekener dr. a Cuers de Pierrefeu felszállás előtt vendégül látta a Graf Zeppelin szalonjában Toulon de Partomant prefektusát és az admirális repülőterének parancsnokát, akik előtt ismételtelen köszönetét nyilvánította a katonai és polgári hatóságok hathatós segítségnyújtásáért.

A Le Matin munkatársa előtt Eekener dr. a következőket mondotta:

A nekem tulajdonított franciailenes nyilatkozatok után nem voltam elkészülve arra a meleg fogadtatásra, amelybe a Graf Zeppelin kényszerleszállása alkalmából részesültünk Sajnálom, hogy olyan nyilatkozatokat tudósítottak nekem, amelyeket sohasem tettem. Öszintén köszönöm a francia kormányhatóságok, a polgári és katonai vezetők segítségnyújtását.

A start előtt egy felőrával Lehmann kapitány a Graf Zeppelin helyettes parancsnoka rózsakoszort helyezett el a Dixnuiden hőseinek szoborművére, majd a léghajó nagyszámu közönsége kendőlobogtatása és éljenzése közben jó időben magasba emelkedett a kivilágított repülőtér légi kikötőjének árbcárol.

Réggel 5 óra 5 perckor 8 és félórás ut után a friedrichshafeni légi kikötő hangárja fölé érkezett, 5 óra 10 perckor leszállt és 5 óra 30 perckor már bent is volt a friedrichshafeni léghajó-

csarnokban.

Berlin, május 24. A Wolff távirati iroda friedrichshafeni tudósítójának jelentése szerint a Graf Zeppelin közlekedésének híre mezsarlóvések útján hívták össze a légi kikötő személyzetet hogy a léghajó leszállásánál segítkezhessenek. Felhőtlen tiszta ég és telihold világított Friedrichshafen felett, amikor a Graf Zeppelin Konstanz irányából először megjelent a Léghajóművek felett. A léghajó szikratáviratokat adott le, melyben arvizálta a leszállást és elkanyarodott a Bódeni tó irányába. Már megjelentek az égen a reggeli nap első sugarai, amikor a Graf Zeppelin újra visszatért a légi kikötő elé és leeresztette az első tartóköteket és kidobta vízballasztjait. A francia utasok nagy érdeklődéssel szemléltek a leszállás végrehajtását a léghajó utasülkéinek ablakaiból. A léghajóból kiszálló francia tisztok és mérnökök elmondották, hogy az ut örök élmény marad számukra.

Napellenző ponyvavászon
üzletek, terrasz és verandák részére
több színben és csilkozva.

Ablakfüggönyök
és
önműködő relettardak
minden szélesség en.

Boskovics Józsefnél Cluj,
Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

Amerikai mintára férfiöltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj.

Palesztina az utóbbi tíz hónap alatt

Wilensky Jehuda dr. elmondja palesztinai impresszióit

(Szatmar-Szatmár, május 24. Az Uj Kelet tud.) Wilensky Jehuda dr., az erdélyi Keren Hajjeszód kampány vezetője az elmúlt héten érkezett vissza Palesztinából. Utjának első állomása Szatmár volt, ahol az ő vezetése alatt most folyik a Keren Hajjeszód akciója. A kitünő Wilensky dr. szatmári munkatársunknak rendkívül érdekes dolgokat mondott palesztinai impresszióiról.

— Tíz hónappal ezelőtt — mondotta Wilensky dr. — hagytam ott Erec Jiszraélt. Most a pészáchot otthon töltöttem. Ennek a tíz hónapnak a lefolyása alatt az ottani általános helyzet javulása, amely már az én elutazásomkor kezdődött meg, — oly magas fokot ért el, amely felülmúlta minden várakozásomat. Amikor elutaztam még észlelni lehetett mindenfelé a bárom esztendőn át tartó súlyos krízis fájdalmas nyomait. De most a krízis minden nyomra eltűnt. Teljes feledés borítja a közelmúltat. Friss életkedv, vidám hangulat, a jövőbe vetett általános, derűs bizakodás uralkodik minden felé az országban. Ez a gazdasági föllendülés oly nagy mértékűt öltött, hogy teljesen elfelejtette az emberekkel azt a néhány egyébként igen ellenséges politikai klengést, mint pl. a nyugati fal kinos afférját, a Chederai föld területtel való esetét stb.

— A Keren Hajjeszód által támogatott új kolóniák is jelentékeny mértékben javult a helyzet. És az egész országban igen kitünő termésre van kilátás az idén. De különösképpen rendkívül élénk föllendülés észlelhető az ültetvények nevezetesen a narancs és banánültetvények terén. Sok ezer dunanyai ujonnan vásárolt föld lesz beültetve narancs és banánnal az egész kikötő-területen.

— Jaffától egész Haifáig rendkívül serény munka folyik. Igen sok nagy területet vásároltak legújában magánemberek, valamint részvénytársaságok részéről, narancs és banán-termelés céljából.

— De amint látszik, pénzben sincs inség. Az Angol-palesztinai bank 1 millió 600.000 font sterling betéttel rendelkezik jelenleg. De nem kevésbé vannak ellátva pénzzel a többi zsidó bankok is. A hitel-kamatláb 7 és 10 között változik. Ami természetesen igen öröndetes jelnek mondható.

— Az ipar terén is egy igen hatalmas haladás tapasztalható. A tavalyi kiállítás egy igen eklatáns bizonyosságot szolgáltatott erre nézve. A palesztinaiak maguk, akik teljesen egybe vannak forrva az országgal, — csodálkozó arc-kifejezést öltöttek, amikor Palesztina gyártmányait tarka, sokszínű, de szépen rendezett sorokban láthatták meg egyszerre egy helyen. Ha nem tévedek százbatvanra rug a kiállítók száma, akik a főpavilonban, a Toceret Haarec-ben árujukat közszemlére bocsátották. Ha megtekintjük ezt a kiállítást és elgondoljuk, hogy ezelőtt tíz évvel Palesztina még egyetlen gyárral sem bírt csodálattal kell adóznunk ama zseniális energia és szorgalom előtt, amely a zsidókat újból visszahozta Palesztinába és ami ezt az országot iparállam má tudja varázsolni.

— Most egy új bevándorlás előtt állunk. Az országnak emberekre van szüksége. Az ujonnan megnyitott gazdasági lehetőségek igen sok követelést támasztanak velünk szemben, ha a további fejlődést biztosítani akarjuk. Nem ringatjuk magunkat illúziókban. Tudjuk, még sok nehézséggel kell megbirkóznunk. Kétségtelen, hogy jönni fognak újabb krízisek is. De mi azért nyugodtak vagyunk. A föllendülésnek és hanyatlásnak eme váltakozó utolsó három esztendeje fényesen bebizonyították előttrünk, hogy az ország igenis, fejlődésképes. Hogy képesek leszünk bármilyen súlyos krízist a saját erőnkkel kiheverni.

Wilensky dr. most az erdélyi zsidóságot érdeklő kérdésekre tér át. Először Cur Salomról beszél.

— Igen intenzíven érdeklődtem ebben az ügyben. Az összes mérvadó tényezőket, mint pl. a Haifa-Bay társasággal, ugyiszintén a Keren Kajemettel beható megbeszéléseket folytattam ebben a kérdésben. Való tény, hogy a Cur-Salom a vásárolt földről nyomban kaphat Kusanát (vásárlási, telekkönyvi igazoló dokumentum, a Cur-Salom igazgatósága azon

ban egy újabb kérdést vett felszínre. Az a kívánsága, hogy most a vásárolt földeket egy másik területtel cserélje föl. Mondhatom, nekem az impresszióm, hogy, hogy ebben a kérdésben is a legnagyobb foku készség áll a fentemlített tényezők részéről. Minden lehető elfognak követni, hogy ennek az újabb követelésnek is mindenben eleget tehesenek. Amint még Palesztinában értesültem, a Cur-Salom akció egyik megbízottja Jeruzsálembé utazott, hogy ebben a kérdésben ott fölvegye a tárgyalásokat. Bizton remélem, hogy ezek a tárgyalások a legkielégítőbb eredménnyel fognak zárulni.

— Voltam Kfar Gideonban, az erdélyi kolónián és alaposan tanulmányoztam a helyzetet. Az összes felnőtt férfiakat a mezőkön és szőlőkön találtam. Mind dolgozik és mind megelégedett. Mind egyik kolónistának meg van az ő két tehene és egy igavonó marhája. Élelemben bővelkednek és derűs bizakodással tekintenek a jövő felé. Az elégedetlenségek, vagy tíz kolónista, — akik nem akarták megérteni, hogy Palesztina mindenekelőtt munkát kíván, akik azt hitték, hogy munka helyett különböző üzérkedéssel fogják itt megtalálhatni egzisztenciájukat, — hála Istennek, — kivándoroltak a kolóniából. És az itt maradtak valóban boldogan érzik magukat áldást hozó munkájuk mellett.

Itt az alkalom olcsó, jó, száraz fabeszerzéshez.

Házhoz szállítva.

HELLMANNÁL

Bükkszásb ölenként Lei 1450. Aprított mazsánként Lei 105. Pontos kimérés közismert. Megrendelhető Hellmannál Széchenyi-tér 34. szám. Telefon 205 és Hellmann-sütőde Árpád-u. 8. Telefon 494.

Huszezer lej kivitelét engedélyezi a kereskedelemügyi miniszter legújabb rendelete

(Oradea-Nagyvárad, május 24. A mai nap folyamán érkezett meg a biharpüspöki vámfőnökséghez a kereskedelemügyi minisztérium azon rendelete, amelynek értelmében a jövőben minden külföldre utazó tízezer lej értékben vihet magával effektív lejt és 70 ezer lej értékben kül-

földi valutát. Az eddigi rendelkezéssel szemben, amely összesen kétezer lej kivitelét engedte meg, a kereskedelemügyi miniszternek ezen újabb rendelete egy régóta érzett hiányt pótol, amelyet kereskedelmi körökben általános örömmel üdvözölnek.

Elhalasztották dr. Georgean George volt kolozsvári táblai főügyész sajtóperének tárgyalását

(Oradea-Nagyvárad, május 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még a múlt év elején beszámultunk arról a nagy feltűnést löszinüleg megjelenik az új amnesztia-gean táblai főügyész a „Cuvantul” című lap hasábjain egyes kolozsvári táblai magistrátus ellen indított. Az állásából elmozdított dr. Georgean az emlékezetes Westen csempészési ügyből kifolyólag nem kevesebbel vádolta meg dr. Pompei Micsa táblai elnököt, minthogy bizonyos érdekek vezették abban, hogy a csempészési ügy tárgyalásával az eredeti tervtől eltérőleg egy más táblai tanácsot bizon meg. A mai főtárgyalás pikáns rész-

leteket lett volna hivatva nyújtani ebben a nagy feltűnést keltett ügyben. Dr. Georgean távolléte miatt a tárgyalás azonban újabb halasztást szenvedett. Tekintettel arra, hogy egy héten belül valószínűleg megjelenik az új amnesztia-rendelet, amely az összes sajtóvétségeket amnesztiaiban részesíti, a Georgean-ügy újabb tárgyalására aligha fog sor kerülni és a nagyközönség aligha fog tudomást szerezni azokról a kulissza mögött lejátszódott eseményekről, amelyekre dr. Georgean emlékezetes nyílt levelét alapította.

A Duna-Szövetség igazolványa alapján megint vízum nélkül lehet utazni Magyarországra

A Nemzetközi Vásár ideje alatt a vásár részére engedélyezett kedvezmények lehetővé tették, hogy Budapestre vízum nélkül lehessen utazni. Az előző években a Nemzetközi Vásár befejeztével mindig rendkívül megesapant a magyarországi idegenforgalom, mert a kedvezmények megszűntje távoltartotta a közönséget az utazástól. Ez évben azonban továbbra is megmaradt az olcsó és előkészület nélküli utazás lehetősége. A Duna-Szövetség által a magyarországi

idegenforgalom fellendítése céljából kibocsátott igazolványok alapján ugyanis továbbra is vízum nélkül lehet Magyarországra utazni, sőt ezek az igazolványok még nagyobb mérvű kedvezményt is jelentenek, mint a Nemzetközi Vásár igazolványai, mert azokkal csak Budapestre lehetett utazni, a Duna Szövetség igazolványával pedig Magyarországra bárhová.

Az igazolvány alapján a vízumot utólagosan a felárnál is kevesebért, 220

Kinos érzések az étkezések után

Étkezések után rendszerint kinos érzések lépnek fel: gyomorégés, savanyú böfögés, súlyos emésztési zavarok. Ezek legtöbbször abból keletkeznek, hogy a gyomorsav túlteng és az ember nem élt megfelelő elővigyázatossággal. Ha folytatjuk, és nem vigyázunk magunkra, akkor a baj minden étkezés után súlyosabbá válik. Abból a célból, hogy neutralizáljuk a savakat és rendbe hozzuk a béltraktus működését, feltétlenül szükséges hogy magnezium perhidrolát szedjünk.

Féltábla keves vízben feloldva, étkezés után azonnal elhárítja az emésztési zavarokat és fájdalommentes és rendszeres emésztést biztosít.

leírt lehet beszerezni, de jogában áll az utasoknak a vízumot féláron előre is megváltani akár a bukaresti, akár a kolozsvári magyar külképviseletnél.

A Duna Szövetség igazolványa még egyéb lényeges kedvezményekre is jogosít. Anna alapján Budapest valamennyi szállodájában 10-20%-os mérséklést lehet kapni a számla összegéből, éppen így a pensiók áraiból is. Budapest nagyszerű fürdői, a Gellért, a Lukács, a Szechenyi stb. 25% mérséklést engedélyeztek. Akik ezekben a fürdőkben, vagy a Margitszigeten, vagy bármely magyar országi fürdőhelyen 14 napot töltenek, féláru vasuti kedvezményt is élveznek. Mindezek a kedvezmények jelentékeny mértékben hatnak közre abban, hogy Erdélyből és egész Romániából ezerszámra készülnek Magyarországra utazni és legfőként Budapestre, mert köztudomásu, hogy

a tavasz és a kora-nyár sehol sem szebb és elbájozóbb, mint éppen Budapestben, melyet nem ok nélkül neveztek el a Duna királynőjének.

Budapest múzeumai, a kultura magyarázóan álló színházai, mindennel bőségesen felszerelt üzleteiben az olcsó bevásárlások lehetősége, a kinálkozó üdítő kirándulások a Svábhegyre, a csodás panorámát nyújtó Jánoshegyre és talán a tavaszi pompát öltött

Margitsziget, mely Szép Ernő költői gondolata szerint: antik gyűrű Budapest kezén.

nép-vándorlászerű idegenforgalmat indítanak a magyar főváros felé, amit jelentékeny mértékben segít elő a Duna-Szövetség által biztosított kedvezmény. A Duna-Szövetség igazolványa kapható lapunk kiadóhivatalában s azt a kiadóhivatal az igazolvány árának 130 leinek és 11 lej portóköltségnek bekládése esetén postán is szívesen megküldi.

A VILAGHIRŰ

Marcel Guerlain

illatszergyár

PARIS

közi, hogy semmi közössége nincs azokkal a cégekkel, amelyek nevével visszaélve, cikkeiket neve alatt árusítják.

MINDEN EREDETI

Marcel Guerlain készítmény egy a veres-képviselő által aláírott és lebélyegzett az eredeti éget gazdó ellenőrző szelvényt tartalmaz. Csakis speciális szaküzletekben kaphatók.

Fürdősapkák

már 25 lejtől kezdve.

Fürdőruhák!

Fürdőcipők!

Nyugvószekék!

Kerti tutorok!

Kerti ernyők!

Emil Schuszter Cluj.

Maga a főügyész tiltakozik a szépsii cigányok bűnperének tárgyalásán ez emberevés vádja ellen

Egyre fokozódik az izgalom a különös per főtárgyalásán

Kassa, május 24. Négy napja elzött kezdtek meg az egész kultúr világ pártatlan érdeklődése mellett a szépsii emberevő cigányok bűnperének tárgyalását. A vádlottak tipikus vallomása után ma a tanúhallgatásokat kezdte meg az esküdtszék. Dr. Weisz László stózi orvos elmondta, hogy 1926 október 8-án őt hívták Imling Andrásához akit a stózi paták partján találtak meg kilócsant agyvelővel és haldoklóva. Dr. László stózi orvos a következő tanu, elmondta, hogy Imling nyakcsigolyája el volt törve és a cigányok mind a hat gyilkosát, amelyekért most felelősségre vonják őket egyforma módon hajtották végre.

Kinzott, vagy nem kinzott a csendőr?

Szünet után a csendőrök kihallgatására került a sor. Horacek Jaroslav csendőrmester kijelentette, hogy hazugság a vádlottaknak az az állítása, hogy őket megkínózták. Az ügyész kerte a csendőrmesternek a vádlottakkal való szembesítést, mire a vádlott cigányok felugráltak a padokról és ujjal mutatva a csendőrmesterre kiáltották, hogy „igenis, ütött, vert bennünket”.

Horacek csendőrmester egyébként azt vallotta, hogy egy Horváth József nevű cigány, akit szintén letartóztattak és aki azóta már megbalt, elmondta, hogy 1923-ban Stószon meggyilkolták Imling Andrást.

Önként vallottak a cigányok

Két szépsi mészáros volt a következő janu, Darvas Lajos és Draskóczy József, akikkel az egyik vádlott cigány alibit akart igazolni. A tanuk az alibit megcáfolták. A tárgyalóterem izgatott mozgólódása közben lépett a terembe ezután Izsóf Péter vizsgálóbíró, aki a rablógyilkos cigányok ügyében a vizsgálatot vezette. Ennek a vizsgálatnak a során került először a hír a sajtóba hogy a cigányok nemcsak gyilkoltak, hanem az áldozataik husából ettek is.

Izsóf Péter elmondotta tanuvallomásaiban, hogy a cigányok mindent önként bevallottak neki. Fülke Sándor, a cigánybanda vezére, akinek valósággal a szuggesziója alatt állottak a társai, nagyon cinikusan viselkedett és kihallgatása során mindent beismerő. A cigányok egyébként minden bántalmazás nélkül tettek beismerő vallomást, állította Izsóf Péter vizsgálóbíró — sőt olyan nyilkosságokat is beismertek, amelyek az ő véleménye szerint meg sem történtek.

Felvetődik az emberevés kérdése

Az egész tárgyalóterem közönsége izgatottan figyel, amikor az egyik védő azt kérdezi a vizsgálóbíró tanutól,

hogyan merült fel a cigányok ellen az emberevés gyanuja.

— Az emberevés gyanuja úgy ébredt fel, hogy kutattak egy eltűnt asszony után. A cigányok, mikor megkérdezték tőlük, hogy nem ütötték-e le az eltűnt asszonyt közömbösen válaszolták, hogy bizony meggyilkolták. Arra a kérdésre hogy hova ásták el az asszony holttestét, azt a megrögzött választ adták, hogy megették, a csontokat azután elásták.

Erre rátámadt a cigányokra, hogy „hazudtok, mert nem igaz, hogy emberhúst ettetek”, de a cigányok váltig hangoztatták, hogy ők számos áldozatuk husából ettek. Később jelentkezett egy

Jó állapotban levő
textilberendezést
keresek azonnali megvételre. Adánlatokat „Textilberendezés” jellegre kiadókba kérek.

tanu, aki elmondta, hogy látta, amikor a cigányok csontokat ástak el. A megjelölt helyen valóban találtak is emberi csontokat. Az orvosszakértő véleménye szerint lehetséges, hogy a csontok kifőzött emberi csontok.

Az ügyész tiltakozik az emberevés vádja ellen

A vizsgálóbíró tanuvallomásának ennélfelül a pontjánál mint egy méhkas zúgott a terem közönsége. Az izgalmat még csak fokozta, amikor az ügyész felállott és erős hangon tiltakozott az ellen, hogy a tárgyalóteremben az emberevés vádját felemlítsék. A szó ezzel szemben hangsúlyozta, hogy igem, tisztázni kell a emberevés ügyét magáért az igazság kedvéért, mert ha ezek a cigányok emberevők is, egészen más bírálat alá esik a bűntényük.

Lazar Aurél polgármester ígéretet tett a nagyváradi zsidó szociális intézmények támogatására

Nagyvárad polgármesterének látogatása a zsidó kórházban és fiúváházban

(Oradea-Nagyvárad, május 24. Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap délután dr. Lazar Aurél Nagyvárad polgármestere, dr. Markovits Ignác tanácsstag kíséretében meglátogatta a nagyváradi zsidó kórházat, valamint az ortodox izraelita hitközség által fenntartott zsidó fiúváházat. A hitközség nevében Nusbaum Sámuel, Freund Herman, dr. Weimann Jenőné és Friedmann Hermanné fogadták a polgármestert és őszinte örömjének adtak kifejezést abból az alkalomból, hogy a város polgármestere érdeklődését nyilvánította a zsidó hitközségek szociális intézményei

iránt. Dr. Lazar Aurél válaszában őszinte elragadtatással nyilatkozott arról a miniszteri rendről és tisztaságról, amelyet mindkét intézménynél tapasztalt és kijelentette, hogy minden erejével azon lesz, hogy a város, amelynek valójában díszére válik ez a két intézmény, kellőképpen támogassa úgy a zsidó kórházat, mint a fiúváházat is. Tekintettel arra, hogy a kórház vezetősége panaszt emelt amiatt, hogy a kórház előtti utca közburkoata miatt az ucca állandó zajja kellemetlenül befolyásolja a betegekét, dr. Lazar Aurél polgármester ígé-

retet tett, hogy a kórház előtti utcát még ezidén aszfalttal fogja burkoltatni. Ígéretet tett arra is, hogy a jövő évi allami költségvetésbe bizonyos szabványú bevételét fogja javasolni a zsidó szociális intézmények támogatására. A zsidó hitközségek vezetői megelégedéssel vették tudomásul dr. Lazar Aurél válaszát és mint jellemző eset emelték meg, hogy tíz év óta, amióta ezek az intézmények fennállnak, ez volt az első eset, hogy a hatóságok tudomást vettek e két, valóban nagy misziót teljesítő mintaintézménynek létezéséről.

Duca újra a Kamara elé hozta Cornescu felségsértő beszédét,

de Maniu felvilágosító szavai után tudomásul vette a miniszterelnök választ

(Bucaresti-Bukarest május 24. Az Uj Kelet tud.) A kamara mai ülésén Jorga kérdést intézett Maniuhoz, hogyan engedhetett az intrikáknak, hogy lerombolhassa a Sosszen lévő „Arc Triumf”-ot. Majd kifejti, hogy a Liga Culturala romokban hever, mert az intézménynek nincsenek anyagi erőforrásai. Végül rámutat arra, hogy a bukaresti egyetemnek 25 millió lej segélyt ígérték de egy fillért sem adtak. Pamfil Seicaru emelkedik szólásra ezután és kérdést intéz a munkügyi miniszterhez, mit szándékozik tenni a munkanélküliség ellen. Kifogást emel az ellen, hogy a vállalatok a román munkásokat elbocsátják és idegeneket alkalmaznak.

Duca volt belügyminiszter felszólítja Maniu miniszterelnököt adjon határozott és precíz választ Cornescu szenátor ismertes manifesztációja ügyében. Maniu Gyula miniszterelnök nyomban válaszol. Csodálkozását fejezi ki afelől, hogy Duca újból idehozta ezt a kérdést, holott úgy hitte, hogy megelégedett Vajda belügyminiszter válaszával. De ha Duca ezzel a válasszal nem volt megelégedve és az ő véleményére is kíváncsi, csak annyit tehet Vajda nyilatkozatához hozzá, hogy a kormány elítéli Cornescu magatartását és hogy Cornescut kizárták a nem-

zeti parasztpártból. Duca kijelenti, hogy nincs megelégedve a miniszterelnök válaszával. Meg volna elégedve, ha ez a válasz egy más politikai párt vezéréől jönne. A nemzeti parasztpárt azonban három éven keresztül kétes magatartást tanúsított a dinasztikus kérdésben. És különben is Cornescut gyanúsán kis szavazattöbbséggel zárták ki a pártból. Milyen intézkedést kíván a miniszterelnök azokkal szemben fordítani akik Cornescu kizárása ellen szavaztak.

Maniu újból szólásra emelkedik és a következőket mondja: Duca ur káikán csomót keres. De mit csináljak, ha a káikán nincs is csomó. Ne aggódjék Duca azon, hogy a kormány és a korona között ne volna meg a harmónia.

— Hat hónappal ezelőtt egy manifesztum alapján kerültünk kormányra amely manifesztumot az egész világon elterjesztettük. Nagyon csodálkozom azon, hogy Duca hat hónap után sem ismeri ezt a manifesztumot, amely eléggé világos. Vagy talán azt akarja mondani Duca, hogy a kormány és a nemzeti parasztpárt között nem volna harmónia? Ez nem igaz. A párt és a kormány egyformán elítéli Cornescu beszédét. Akik kizárása ellen szavaztak, azok is elítélik, csak a büntetést

tartották súlyosnak, azért szavaztak a kizárás ellen. Nem tesz Duca sem országának, sem a liberális pártnak szolgálatot azzal, hogy újra felhántogassa ezt a kérdést.

Duca kijelenti, hogy meg van elégedve Maniu válaszával. Végre egy olyan nyilatkozat, amely megszünteti az eddigi kétszínű politikát és arra mutat, hogy a kormány is végleg lezárta a dinasztikus kérdést.

Junian igazságügyminiszter: No-hal istennek, hogy végre Duca is meg van elégedve.

Maniu ezután Jorgának válaszol. Kijelenti, hogy az Arc de Triumph-ot nem lerombolják, hanem megszerelik. Ami a Liga Culturala-t illeti, a kormány támogatni kívánja ezt az intézményt, de a jelenlegi pénzügyi helyzetben ez lehetetlen. Ami az egyetemnek ígért 25 millió lej-t illeti, minthogy ezt az összeget a kormány a rendelkezésére álló alapból szavazta meg, rövidesen folyósítani is fogja.

Jorga megelégedéssel vette a miniszterelnök választ tudomásul.

Hirdessen az Uj Keletben

Az új tavaszi jumpert LUX használata által egész nyáron mindenként mint újat viselheti.

A selyem- és gyapjú-jumpereket gyorsabban lehet tönkretenni rossz mosásokkal, mint a mindennapi viselés által. Az ilyen szöveteket sohasem szabad közönséges mosószappannal mosni és dörzsölni, hanem csakis LUX-al. A krémeszerű Luxokat minden kofálás és dörzsölés nélkül eltávolítja a piszkot, csak a szövetnek a habban való többszori átmunkálása szükséges. — A LUX annyira ártalmatlan a szövetekre, akár csak a tiszta víz.

LUX-ot nem lehet kapni seholsem kímélve, hanem csakis eredeti csomagolásban.

Ara mindeműlt: Nagy doboz Lei 30.— Kis doboz Lei 15.—

LEVI BROSSEAU LONDON, JOHN GOSWOLD, BOSTON

ájus 25.
sek
sek
kines ér-
s, savanyu
arok Ezek
k, hogy a
mber nem
ggal. Ha
k magunk-
és után su-
ból, hogy
rendbe hoz-
feltétlenül
perhydrolt
oldva, és
az emész-
mentes és
ban áll az
előre is
akár a ko-
etnél.
ánya még
kre is jo-
valameny-
mérések-
egéből ép-
Budapest
Lukács, a
st engedé-
ben, vagy
y magyar-
töltenek,
élveznek
elentékeny
an, hogy
ából ez-
rszagra u-
mert köz-
hol sem
épen
ok nél-
király-
ra magá-
nel bősé-
olesó be-
közö üdítő
esodás pa-
és talán a
Ernö
antik
almat in-
a Duna-
ezmény.
nya kap-
s azt a
rának 130
ek bekül-
megküldi.
ain
ár
s azok-
viszár-
tják.
I
verér-
s le-
gazoló
artal-
etekben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemés erdélyi és bánáság zsidóság napilapja.
 Szerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszei Ernő,
 Str. Lipscaul 91.
 az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

5. sz. felhívás a sékelbiztosokhoz

Azon híreszteléssel szemben, hogy a világszervezet meghosszabbította volna a sékelakció határidejét, ezután közöljük, hogy központi irodánk erről nem tud és irányvonal hivatalos értesítés nem érkezett be.

Mindazon sékelbiztosok, kik a mai napig sem küldték be elszámolásukat és a pénzt, ugy ezek még a mai napon küldjék meg elszámolásukat és táviratilag küldjék meg a pénzt, hogy a központi iroda legkésőbb hétfő reggelig ezeknek birtokába juthasson. Ismételjen meg, jegyezzük, hogy a sékelbiztosok erkölcsi és anyagilag felelőssé lesznek téve mulasztásuk esetében.

— Elmaradt a Bobota-ügy tárgyalása. Tegnap számtalban megemlékeztek Bobota Teodor őrmester ellen hivatalos hatalommal való visszaélés és bántalmazás címén megindított perrel, amelynek főtárgyalását a tegnapi napra tűzték ki a hatodik hadtest hadbírósa. Mivel az ügyben szereplő második és harmadik vádlottak a tárgyaláson nem jelentek meg, az ügyész kérésére a hadbírósa az ügy tárgyalását későbbi időpontra halasztotta.

— Szabadlára helyezték a párisi május elseje letartóztatottjait. Párisból jelentik: A kamarában Cachin kommunista képviselő szövettette a május elsejei magyarországi letartóztatásokat. Az in terpellálónak Tardieu belügyminiszter rögtön válaszolt. Kijelentette, hogy a kommunista képviselő felszólalása csak propagandacélokat szolgált, mert felszólalása már nem lehet aktuális, amikor az őrizetbe vettek a hatóságok másnap már szabadlára helyezték.

— Chamberlin pilóta rendszeres óceán-repüléshöz tökéletes csoportot hozott össze. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Chamberlin óceánrepülő tökéletes csoportot hozott össze az Amerika-Európa közötti rendszeres utasrepülőforgalom lebonyolítására. A társaság főbatalmas utaszállító repülőgépet épített erre a célra. A gépek négymotorosok lesznek, óránkénti teljesítményük 240 kilométer lesz és harminc utas szállítására lesznek alkalmasak. A gépeken rádióadó készülékek is lesznek, hogy az óceán bármely pontján összeköttetésbe lépessenek az amerikai és európai parti állomásokkal. A rendszeres utasforgalom beállítását a társaság a nyár végére tervezi.

— Szabotázs miatt három magasállású szovjet-főhivatalnokot halálra ítélték. Berlinből jelentik: Moszkvai jelentés szerint három magasállású szovjet-főhivatalnokot szabotázs miatt halálra ítélték. A haláraitélték között Velitsko volt csi közlekedési miniszter és Pa. csinszki, a Kerenszki-kormány volt helyettes kereskedelmi minisztere, az államforma változás után a közlekedési népbiztosságnál magas tisztséget töltöttek be. A harmadik haláraitélt Merk, a Moszkva-kazáni vasúti kerület vezetője, kire szintén rábizonyosodott a szabotázs. A bűnper többi részeseit hosszabb-rövidebb szabadságvesztés büntetéssel sújtották.

— Bleriot La Manche-esatornai repülésének huszadik évfordulója. Párisból írják: Calaisban Bleriot La Manche esatornai átréplésének 20 éves évfordulóján nagy ünnepségek lesznek.

Lengyelország magyarázatot kér Szovjetországtól Rykow harcias beszéde miatt

Berlin, május 24. Beavatott moszkvai körökben az a hír terjedt el, hogy a lengyel kormány Rykovnak a tanács-kongresszuson tartott beszéde miatt magyarázatot kérő jelszót intéz a szovjetnek.

Varsóban az orosz háborús fenyegetés mély benyomást keltett, de emellett

mértékadó helyen a beszéd jelentőségét még fokozni is igyekeznek.

A reggeli lapok esodalkozásuknak adnak kifejezést, hogy a Kellogg-paktumnak külön jegyzőkönyvvel történt életbeléptetése után ilyen inzultus érheti Lengyelországot a szovjet részéről.

Rétszer rabolták ki a borszéki országúton Bartalis esperes-plébánost

A második rabló súlyos sebet ejtett a plébánoson, akit most kórházban ápolnak

(Targumves-Marosvásárhely, május 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Páratlan vakmerő két rablótámadásban volt része Bartalis János borszéki római kat. esperes plébánosnak. A plébános Belsőbóly, ahol misét tartott kocsiáig igyekezett vissza Borszékre, amikor egy katonaruhába öltözött egyén megtámadta. A plébános átadta az utonállónak 400 lej készpénzt, mire ez tovább engedte a plébánost. Aig egy negyedóra múlva új rablótámadás jzalmait kellett kiállania a plébánosnak. Ezuttal egy esendőrruhába öltözött rabló támadta meg, aki nem 14.000 lej értékű aranyóráját rabolta el, hanem kezében lévő hatalmas fegyverrel úgy fejbeszajította a plébánost, hogy az ájultan esett össze a kocsiában. A súlyosan sebesült plébánost a marosvásárhelyi kórházba szállították.

Csaknem valamennyi marosvölgyi faüzemben felvették a munkát

(Targumves-Marosvásárhely, május 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban a marosvölgyi sztrájkjól ellentétes értesülések érkeztek. Autentikus helyről szerzett információink szerint, amelyet úgy a munkaadók, mint a munkások megerősítenek a sztrájk csaknem az egész vonalon befejeződött és a békés megegyezés a többi üzemeknél is készül. Eddig a következő helyeken vették fel a munkát Szászrégenben a Herbus fát-

lepen, a Zenta-Roskányinál, Szárhegyen, Ditrón, Vaslábán, Várviszen, Palotailván és Maroshévízen, ahol a régi munkások egy része még sztrájkol és Ostea munkáügyi inspektor közvetíti a tárgyalásokat.

Palotailván a megegyezés, amely valószínűleg alapját fogja képezni az egész vonalon való megegyezésnek a következő: 8 órás munkanap 2 tulóra, A tulórára 25, a rendes 8 órára 10 százalékos béremelés.

Szenzációs érdekességű Wagner-émlékeket találtak egy londoni nagybank trezorjában

London május 24. — Egyik itteni nagy bank trezorjában szenzációs érdekességű dolgokat találtak, melyek mind Richard Wagnerre vonatkoznak. Állítólag hatmillió márkát érnek ezek az okmányok: Richard Wagner levelei, melyek harminc év óta fekszenek a bank trezorjában s most is véletlenül találtak meg őket. Szerelmesleveleken kívül van itt néhány Wagner-partitúra eredeti kézírata, ismeretlen Wagner-arcoképek és az egyetlen meglévő példánya Richard Wagner önéletrajzának, mely ezernyolcszázhatvanégyben tizenöt példányban jelent meg. Érdekes egy humoros írás is, melyet szintén itt találtak: ez tréfás

szemben tünteti föl a zeneszerzőnek és Jetti Laussodnak szerelmi viszonyát. — Itt vannak Jetti Laussodnak Minna Wagnerhez intézett levelei is. Érdekes, hogy a levelek egyikére Minna Wagner írásával ota van írva, „Hamis, tiszteltető reméltó lény.” Ezeket az emlékeket egy angol ember gyűjtötte össze, aki Wagner életrajzát akarta megírni, de mielőtt munkáját befejezte volna, meghalt és a Wagner-émlékek ékszerével együtt, a londoni bank trezorjába kerültek. Szakértők vizsgálták meg az okmányokat, amelyeket eredetieknek is találtak.

— Schacht dr. tovább tárgyal Owen Jounggal. Párisból jelentik: Schacht dr. ma is folytatja megbeszéléseit Owen Jounggal és egyes hitelezői államok fődelegátusaival. A megbeszélések főleg azon kérdés körül forognak, hogy az új tervezet életbe léptetése esetére mikor helyezik hatályon kívül a Dawes-tervezet érvényét, ami a megszálló csapatok költségei és a megszállott területek igazgatási költségei tekintetében fontossággal bír.

— Az északirországi választásokon a konzervatívok győztek. Londonból jelentik: Az északirországi választások a konzervatívok győzelmével véződtek. Megválasztották 38 konzervatívot, 11 ir nacionalistát, 1 szociáldemokratát, 1 pártokivülit. A liberálisok teljes vereséget szenvedtek és egy mandátumot sem nyertek el.

— Még szeptemberben is tárgyalni fogja a népszövetség a kisebbségi kérdést. Genfből jelentik: Népszövetségi körökben valószínűnek tartják, hogy a kisebbségi kérdést a szeptemberi közgyűlés napirendjére is ki fogják tűzni.

— Egy londoni professzor kísérleteket mutatott be a mesterséges életmoghosszabbítás problémájával kapcsolatban. Londonból jelentik: Gibbs professzor, a montreali egyetem tanára, előadást tartott, amelyen kísérleteket mutatott be a mesterséges életmoghosszabbítás problémájával kapcsolatban. A tanár maeskkák szívét kioperálta és helyükbe elektronosság által hajtott gumiszivattyút helyezett. A szívről állatok még teljes öt órán át éltek. A tanár kísérletei fontos eredményekre vezethetnek az élet msterséges meghosszabbítása iránt folytatott tudományos küzdelemben.

— Meleg, zivataros idő várható. Budapestre jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint meleg és zivatarra hajlamos időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délelben 24 fok Celsius.

— A világsajtó Zaleski budapesti látogatásától hangos. Varsóból jelentik: A kontinens egész sajtója foglalkozik Zaleski külügyminiszter budapesti látogatásával. Több vezető nagy lap azt írja, hogy Zaleski látogatása kiindulási pontját képezi olyan politikai koncepciónak, amelynek közeli eredményei egész Középeurópa javára fognak szolgálni.

— Földrengés Argentínában. Londonból jelentik: Az American Press tudósítójának közlése szerint Argentína középnyugati tartományában heves földrengést éreztek. Több ház súlyosan megromlott és összedőlt. Számos sebesültet jelentenek.

— Gyémántbányára bukkant az udvarán Londonból jelentik: A délafrikai Kimberlay közelében levő Christiania faluban a korésmáros házának udvarán ásis közben kristályt talált, melyet esz szolasra vitt be Kimberleybe. Kiderült, hogy a lelet nagyértékű gyémánt. Az ástást tovább folytatták s kiderült, hogy a ház udvarának alattajában nagyértékű gyémántbánya van.

— Makacs székrekedés, vastagbélkataris, gyomorhaj, puffadás, vértörődés sárgaság, aranyeros csomók, csipőfájás esetében a természetes „Ferenc József, keserűvíz reggel és este egy-egy kis poharral bevéve, rendkívül becses háziorvosi Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferenc József víz még ingerlékeny belső betegknél is fájdalom nélkül hat. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

— A cseh nemzeti szocialisták interpellációja a német miniszterek kijelentése miatt. Prágából jelentik: A nemzeti szocialista képviselők interpellációt intéztek a kormányhoz a német kisebbségekhez tartozó miniszterek kisebb ségi ügyekben tett nyilatkozatai miatt. Az interpellálók arra kérték választ, hogy a cseh kormány német miniszterei levonják-e a konzekvenciákat a viselt hivatali méltóságukkal össze nem egyeztethető nyilatkozatok miatt.

— Kövérek disztrakomája. Milanóból jelentik: A napokban nagy bankettet tartottak Milanóban a kövérek. A lakomát Carlo Rota Olaszország legnépszerűbb komikus rendezte, aki maga is hazája legkövérebb emberének számit és jelenleg, mint a kövér barátok egyesületének elnöke, 362 fontjával éppen a nehézségi rekordot tartja. Harminc hasonló terjedelemlre méretezett tag ült neki a dözsölő lakomának, a dusan megterített asztal mellé. A vasora folyamán az egész menüt második kiadásban is elfogyasztták. Ezt a fetételt a résztvevőknek még a vacsora előtt kikötötték — és egyikük se tiltakozott ellene. Néhány alatt következő adat adjon halvány képet arról, hogy a „sokatevők” ez este folyamán mit kebeleztek be. A hatalmas gyomrokban eltűnt 972 gombóc 10 marhanyelv, 108 kiló spárga, 36 kiló éper és 31 liter tejföl — hogy a többiről ne is beszéljünk.

— Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandumul 9.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejrő kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

1929.
 — S
 man s
 vasárn
 zsidó
 — C
 Szomba
 zene le
 nan m
 ben, ar
 colni a
 delkezé
 knit ze
 ni Ke
 az eme
 kalomr
 uton h
 A
 vesztés
 badi je
 felesége
 tánt
 pedett
 letett a
 visszasz
 — E
 tékát,
 muzeum
 Jenő h
 kes Rál
 val d
 egyik
 list ábr
 aukción
 kosi-em
 májaba
 rült fér
 gyászsz
 Szor
 Mindi
 — Ki
 lentenk
 Még hiv
 iratok se
 titó föld
 lönösen
 terjedt
 eddig öt
 öt sebes
 — Mos
 gyedik i
 jelentik,
 ternacio
 a harm
 pontjain
 jenek fe
 tott terv
 dik inter
 gyedik i
 kvai ut
 hogy a
 döntse.
 — L
 intézői r
 Amen k
 Lord Ca
 zdi igen
 kormány
 egy rész
 leg How
 Carnarvo
 amelyek
 feltárása
 mi korm
 Amen k
 reznek,
 telenség
 lag az a
 értékű k
 szeretne
 — Uj
 Berlinből
 hogy a
 diák fölé
 merényle
 piltus be
 hogy a
 magában
 let érte
 Woolinst

Sirkövetés. Néhai Glück Her- man sirkövének felavatása f. hó 26-án, vasárnap d. e. fél 11 órakor az orth. sídó temetőben fog megtörténni.

Cigányzene az Ujságíróklubban. Szombaton és vasárnap kitűnő cigány- zene lesz az Ujságíróklubban. Az ujon- nan megnyílt, gyönyörű kerthelyiség- ben, amelyben fedett helyiség áll a tán- colni akaró klubtagok és vendégek ren- delkezésére, ifj. Csucsuj Elek most ala- kult zenekara fogja a zenét szolgáltatni. Kedvezőtlen idő esetén a táncestély az emeleti helyiségben lesz. Erre az al- kalomra a klubtagokat és vendégeit ez- ton hívja meg az elnökség.

Amanullah beletörődött trónja el- vesztésébe. Londonból jeentik: Allah- badi jelentés szerint Amanullah emir felesége kíséretében elhagyta Afganiszt-ánt és angolindiai területen tele- pedett le. A volt afgán király egyelőre letett arról a szándékáról, hogy trónját visszaszerezze.

Elárverezték Rakosi Jenő hagyatékát. Budapestről jelentik: Az Ernst múzeumban tegnap történt meg Rakosi Jenő hagyatékának aukciója. Az érté- kes Rakosi-relikviák (az eredeti árnál jó- val drágábban keltek el. Munkácsi egyik metszetéért, amely a Honfoglalást ábrázolja, ötezer pengőt adtak az aukción, különös értéket adott a Ra- kosi-emlékeknek, hogy minden kép rá- májába Rakosi Jenőnek egy jól sike- rült fényképe volt illesztve, amelyet gyászszalaggal vontak be.

Szorulásnál, betegségnél Mindig Koprolog legyen kéznél

Kisáziából újabb földrengést je- lentenek. Konstantinápolyból jelentik: Még hivatalosan meg nem erősített tá- iratok szerint Anatóliában megint pusztító földrengés volt. A földrengés kü- lönösen Karahiszar város környékére terjedt ki. Az összemögt házakból eddig ötvenhárom halottat és negyven- öt sebesültet húztak ki.

Moszkva fel, hogy Trockij egy ne- gyedik internacionálét alakít. Berlinből jelentik, hogy a moszkvai harmadik in- ternacionálé vezetője utasítást adott a harmadik internacionálé összes köz- pontjainak, hogy minden erejükkel lép- jenek fel azzal a Trockijnak tulajdoni- tott tervvel szemben, hogy egy negye- dik internacionálét alakítson. Ez a ne- gyedik internacionálé — mondja a mosz- kvai utasítás — csak arra szolgálna, hogy a jelenlegi szovjetrendszert meg- döntse.

Lord Carnarvon végrendeletének intézői részsedést követelnek Tut-Ankh Amen kincseiből. Kairóból jelentik: Lord Carnarvon végrendeletének inté- zői igényt jelentettek be az egyiptomi kormánytól Tut-Ankh-Amen kincseinek egy részére. (Amnak idején tudvalevő- leg Howard Caster segédletével Lord Carnarvon vezette a luxori ásátásokat amelyek Tut-Ankh-Amen kincseinek a feltárását eredményezték. Az egyipto- mi kormány nézete szerint Tut-Ankh- Amen kincseit összefüggő egészet ké- reznék, úgy, hogy azt megosztani lehe- tetlenség. Az igénytámasztásra állító- lag az adott impulzust, hogy a nagy- értéki kincsekből a British-múzeum is szeretne részesedni.

Újabb halálos ítélet Kovnóban. Berlinből jelentik: Kovnából jelentik, hogy a bíróság tegnap ítélt Woolius diák fölött, akit a Woldemaras elleni merénylet elkövetésével vádolnak. Wo- llius bevallotta tettét és elmondotta, hogy a merényletet több más diák tár- saságában hajította végre. A merény- lelt értelmi szerzője Budcius diák volt. Woolius a bíróság halálra ítélté.

Leleplezték egy berlini hamiskártyás bandát, amely husz év alatt egymillió aranymárkát csalt össze

Berlin, május 24. A berlini főnökség- nek a véletlen segítségével sikerült egy hatalmas hamisjátékos bandát leleplez- ni. A banda két vezetőjét, akik külön- sen előkelő fürdőhelyeken garázdálkod- tak, a hildesheimi repülőtérre fogták el, ahonnan épen külföldre akartak szökni. Kihallgatásuk alkalmával kiderült, hogy a banda tagjai 1908 óta jűzik manipulá- ciókat és ez alatt az elmúlt két évtized alatt több mint egymillió aranymárkát csaltak össze hamis kártyázással. A banda többi tagjai ellen a berlini rendőr- főnökség körözö levelet és elfogató pa- ranesot adott ki.

A leleplezés a következőképen történt: A kokaincsempészek elleni rendőri esop- ort vezetőjénél jelentkezett két detek- tiv, akik bizonyítékokat szolgáltatottak arra, hogy egy Blümel nevű szobafestő, aki Bülow-strassen lakik és egy Wan- ke nevű kereskedő rendszeresen foglak- koznak kokaincsempészetel. A rendőr- ség házkutatást tartott Blümel lakásán és ott a javarészt rizsporból hamisított kokaincseomagokon kívül néhány bőrön- dőt is találtak, amely harminc csomag játékkártyát tartalmazott. A kártyák alaposabb megvizsgálása után kiderült, hogy azoknak egy része seinkelve van, néhány pakliban pedig ugyanabból a kártyából több darabot is találtak. A gyanúsított emberek nem voltak oda- hazazs a kokaincsempészek ellen nyo- mozó detektivesoport tagjai a kártyákat is bevitték a rendőrfőnökségre. Ott azu- tán rögtön látták, hogy itt egy nagy- szabású hamiskártyás bandát sikerült a véletlen segítségével leleplezni.

A banda két vezetőnek kihallgatása ut- án, egyrészt az ő vallomásaiból, más- részt pedig a kártyaellenőrző detektív esoport adataiból kiderült, hogy a hamiskártyás társaság már 1908 óta foly- tatja jűzleit. Főleg fürdőhelyeken szűltek meg, így Tisingenben, Marien- badban, Baden-Badenben, Weisbadenben, valamint Karlsbadban. Azonban nem- csak fürdőhelyeken, hanem Németország- nak ugyszólván valamennyi városában garázdálkodtak. A banda vezetői közül főleg Blümelnek volt az a különös ké- pessége, hogy fellépésével percek alatt bizalmat tudott ébreszteni maga iránt és

sikerült ily módon a legelőkelőbb keres- kedői körökbe is bejutnia. Rendesen kép- viselőnek, ügyvédnek, földbirtokosnak vagy gyárosnak adta ki magát és ilyen- módon férfözött az emberek bizalmába. Legutóbbi működésük egyik kiemelke- dő pontja az volt, amikor 1926-ban egy éjszaka a mesenitzi kaszinóban skaton és pókeren tízezer márkát nyertek össze, másnap pedig a vonaton egy ügyvédet hateraz márkával károsítottak meg. De- cember 12-én ugyancsak Mesenitzben egyetlen éjszaka pókeren harmincegyolce- zer hatszáz márkát nyertek össze a ban- da tagjai. Ennek az összegnek tekinté- lyes részét egy mesenitzi ügyvéd vesztet- te el, aki nem tudta egyszerűen ezt a ha- talmas összeget kifizetni és ezért váltókat adott havonkénti lejáratúval a kártya- adósság részleteinek fedezésére.

A banda tagjai minden egyes alka- lommal pontosan megjelentek a váltók- kal és az ügyvéd ki is fizette néhány hó- nap alatt egész tartozását.

De Berlinben is dolgoztak a banda- tagjai. Az egyik kaszinóban egy föld- birtokostól egy este tízenyolcezer már- kát, ugyanakkor pedig egy jómódu gyá- rostól százezer márkát csaltak ki. A berlini rendőrségnek százezrekre állanak rendelkezésre az adatok a hamiskártyás banda munkájáról.

Igen érdekes volt különben a banda vezetőinek elfogatása is. Eppen a repülő- téren érték utól őket a detektívek és a náluk lévő csomagokban ugyancsak cin- kelt kártyákat, valamint a preparáláshoz szükséges vegyszereket egész garnadáját találtak. A hamiskártyások rendszeren ugy- esinálják, hogy a kaszinó és hotelek fő- pincéreit megvesztegettek, hogy az ő ál- taluk becsenpésztett kártyák szolgálta- sák a játékhöz. Ezeknek a megvesztege- tett embereknek összefogdosására is szé- leskörű nyomozást indított a berlini rendőrfőnökség. Az eddigi nyomozás sze- rint 1900 esetet derítettek fel, amelyben ugyanennek a bandának tagjai szerepel- nek. A berlini rendőrfőnökség különben most felülvizsgálta fordult Németország egész lakosságához és kéri, hogy ha va- lakit még megkárosítottak volna a ha- miskártyás banda tagjai, az jelentkez- zék.

Közgazdaság

Tőzsdét ad az új tőzsdetörvény Kolozsvárnak, Temesvárnak, Csernovitznak és Jasinak

(Cluj-Kolozsvár, május 24. Az Uj Ke- let tud. Erdély gazdasági vezetőköréi, különösen a kolozsvári kereskedelmi és iperkamara, évek óta erős harcot toy- tat a Kolozsváron felállítandó áru- és értéktőzsde érdekében. A memorandu- mok özőnet küldték Bukarestbe és egy- időben a deputációk állandóan utban voltak, hogy Kolozsvár közgazdasági éle- tének fellendítésére oly nagy jelentősé- gű tőzsdét Kolozsváron felállítsák. A tőzsdéért folyó harc évekig eredmény- telen maradt. Most aztán, hogy a tőzsde reform előkészítésére kiküldött bizott- ság munkájával elkészült és azt a leg- főbb törvényhozó bizottság elé terjesz- tette, kiderült, hogy az eddigi munka mégsem volt hiábavaló, mert a tőzsde- törvény megállapítja, hogy Kolozsvá- ron, Temesváron, Csernovitzban és Ja- siban állítják fel az új tőzsdéket s ez- zel megszüntetik a bukaresti tőzsde mo- nopóliumát, a liberálisok fellegetvárát, ahonnan egészen a legutóbbi napokig irányították a kormány elleni pénzügyi

manővereiket.

Egészen a legutóbbi napokig ugyan- is a bukaresti tőzsde valóságos terro- rizálta a kormányt s különböző manő- verekkal akadályozta a konszolidációs munkát. Madgearu kereskedelmi mi- niszter főképen ennek akart véget vet- ni, mikor a tőzsdetörvény reformjának előkészítését megsürgette és előkészüle- tet tett arra, hogy a törvénytervezet még a jövő hó folyamán a parlament elé kerüljön. Legfontosabb része a tőzsdetörvénynek, hogy bevezeti a ha- táridőüzletet, egységesíti az árutőzsdét és a különböző tartományok fővárosai- ban felállítandó áru- és értéktőzsdék- kel megszünteti a bukaresti tőzsde egyeduralmát.

Fontos rendelkezése a törvénynek a tőzsdei ügynökök kauciójának szabályo- zása. A bukaresti tőzsdén a legdubió- zusabb foglalkozású ügynököknek volt bejárása. Az új törvény kereskedelmi kvalifikációhoz köti ugy az ügynöki, mint az alkuszi iparengedélyeket és

Magyar Színház
1929. június 1-én, szombaton este
fél 11 órakor tartja hangversenyét
DAJOS BÉLA
a hegedű nagymestere
világhírű zenekarával.
Jegyek kaphatók: Odeon-cégnél, Strada
Memorandului No. 16., valamint a szin-
házi pénztárnál olcsó árak mellett.

legalább kereskedelmi akadémiáj vég- zettséget, vagy bank-alkalmazásban el- töltött tíz esztendő követel meg az iparengedély kiadásánál. Az ügynö- kök kaucióját az új törvény egymillió lej készpénzben, az alkuszok kaucióját pedig kétszáz ezer lejben állapította meg. Az eddigi 24 óras lezárolási kö- telezettség is megváltozik. Az áru- tőzsde is erős reformoknak lesz kitéve. Az új tőzsdetörvény a tőzsdebíróóságok szervezetében korszerű újítást teremt, bevezeti az azonnali likvidálást és lom- bard üzletkésnl a gyorsított peres eljá- rást.

Angliában több mint egymillió há- zat építettek a háború betéjezése óta. Ez természetesen csak úgy volt lehetsé- ges, hogy az angol kormány a házépít- és fontosságát felismerve, már évek óta állami támogatásban részesíti azo- kat, akik saját erejükkel nem képesek építkezni. Olcsó hitel bőven áll család- házépítések rendelkezésére és azonki- vűli is többmillió fontot költ az angol lodzi textilipar forgalma az előző esztén szempontból nem kívánatos városré- szek ujjaépítésére. A politikai pártok egymással vetélkednek a lakásépítési program bőkezű dotálásában, mert tud- ják, hogy ez a választásoknál nagy sze- reptet fog játszani. Az angol egészség- ügyi és népjóléti miniszter szerint az utolsó évben 166.792 új ház készült el, amelyek közül 104.792 részeseült állami támogatásban. 1918 óta összesen 1 mil- lió 271.848 új házat építettek és pedig 828.000-et állami támogatással, 443.000- et pedig anélkül.

A lodzi textilipar válsága. Varsóból jelentik: A pénzüke, illetve az arány talanul drága hitel következtében a lodzi textilipar forgalma azelőző esztén dőkhöz képest ötven százalékkal ha- nyatlott. A gyapjuszakmában, az áru- készletek nagy felhalmozódására te- kintettel, igen sok munkást bocsátot- tak el, de a pamutfeldolgozás terén még kedvezőtlenebb a helyzet.

SPORT

Torna- és vívóverseny. A cluji (ko- lozsvári) unitárius főgimnázium ifjusá- gának torna- és vívóversenye f. é. má- jus hó 26-án (vasárnap) d. u. 4 órakor lesz megtarva az intézet udvarán. A szülőket érdeklődőket és a tanúgy ba- rátaít szívesen látja az Igazgatóság.

Anton Rosenzweig Cluj
מסרים אונר מלחיים נראמאדארלוני
Héber könyvek és falleszek nagykereskedése. — Gyári drakt

Vadonatuj 1/3, 1, 2 literes teljesen felszerelt szikvizés és kris- tály üvegek, 1 drb. szikvizítő gőmb- gép és egyéb szikvizgyári üzemi tárgyak meglepően olcsó árban el- adók. — Cim: Egyesült Szikviz- gyárak Szatmár.

Hirdessen az Uj Keletben

Ak és az emberiség

Irta: JEFIM SOSULJA

Ak ismét magába esett, majd keserűen föllélegzett és tompán beszélt:

— Mi a teendő? És hol itt a kint? Amíg az ember az élő embert tanulmányozza, arra a következtetésekre jut néha, hogy az emberek háromnegyedrészét meg kell semmisíteni. Am ha az ember a megsemmisített egyedek életpályáját tanulmányozza, az az érzés támad benne, hogy ezeket egyáltalában nem kellett volna bántani, inkább szeretni kellett volna őket és sajnálkozni kellett volna fölöttük. Az emberi probléma ezen a ponton számomra zsákutcába jutott.

Ak nagyon bosszusan hallgatott ezután és ismét belecsapta magát a halottak jegyzőkönyveibe, olvasott és egyre csak a fejét esőváltta a jegyzőkönyvek szövegeire.

A Kollégium tagjai eltávoztak. Senki közülük nem választott. Először megri hiábavalónak látszott Aknak felélni. Másodszor pedig, mert nem is mertek felélni vele. De mindnyájan érezték, hogy új elhatározások következnek és nem voltak meglepődve. Elvégre a dolog már olyan szépen folyt, s a fölösleges emberek eltávolításának meg volt a maga technikája. Most valami másnak kell jönnie. De minnek?

8. Válság.

Ak eltűnt. Mindenfelé keresték és sehol nem találták. Valaki azt mondta, hogy Ak a város mögött egy fán ül és sir. Mások viszont azt mondták, hogy Ak otthon tartózkodik és kertjében négykézláb jár és földet eszik.

A Végő Gyöngédség Kollégiumának munkája ellanyhult. Ak eltűnése óta a munkában zavarok állottak be. A lakosok vasból való ajtózárait csinálták és a vizsgáló bizottság tagjait egyszerűen nem engedték lakásukba. Voltak kerületek, ahol a Kollégium tagjainak az élet jogára vonatkozó kérdéseire mulatós válaszokkal feleltek, sőt volt rá esett, hogy fölösleges emberek a Végő Gyöngédség Kollégiumának tagjait letartóztatták. Most ok érdeklődtek a Kollégium tagjainak élete felől, megvizsgálták az élet és jegyzőkönyvet állítottak ki róluk, amely alig különbözött azoktól, amik már ott hevertek a sziurke szekrényben.

A városban kósz keletkezett. A fölösleges, semmirekellő emberek, akiket eddig nem semmisített meg, olyan szemtelenekek lettek, hogy nyíltan mutatkoztak az utcán, meglátogatták egymást, mulattak, mindenféle szórakozásuk volt. Sőt meg mertek házasodni.

Az utcán így köszöntötték egymást az emberek:

- Végre!
- Végre!
- Hurrá!

— Vége a nagy vizsgálódásoknak! Senki nem kérdezi, jogom van-e az élethez.

— Nem találja, kedves polgártárs, hogy az élet ismét kellemesebb? Hál istennek, kevesebb az emberfölség. Az embernek a lélegzete is megkönnyebbült!

— Szégyelje magát, polgártárs. Ön azt hiszi, hogy azok, akik az életből eltávoztak, azoknak nem volt joguk az élethez?

— Ó! Jól ismerem olyanokat, akiknek oránya: joguk nem volt az élethez, mégis élnek és évekig fognak élni. Másfelől pedig mondja meg nekem, ebben a kavarodásban hány tiszteltetreméltó, becsült ember pusztult el?

— Ez mitsem jelent. Tévedés mindig előadódik. De mondja csak, nem tudja, hol van Ak?

— Nem tudom!

— Ak a város mögött van, egy fán ül és sir.

— Ak négykézláb futkos és földet eszik.

— Csak sirjon!

— Csak egyen földet!

— Az öröm korai, polgárok! Nagyon

korai! Ak ma este visszator a Végő Elszántság Kollégiuma megint munkába áll.

— Honnan tudja ezt?

— Tudom. Még nagyon sok emberfölség maradt. Tisztogatni kell, tisztogatni, tisztogatni!

— Maga nagyon szigorú, polgártárs!

— Fűtyölök rá.

— Polgárok! Polgárok! Lassatok.

— Odanézzetek.

— Nézzetek oda!

— Polgárok! Micsoda örömi Micsoda boldogság!

— Polgárok olvassatok!

— Olvassatok!

— Olvassatok! Olvassatok!

9. Plakátokat ragasztanak

Egyvel telt fezzelkel futnak végig görnyedt emberek az utcán. Rózsapiros hatalmas plakátokat ragasztanak és amikor odatapsztják, kedves zizegés hallatszik. A plakátok szinte ragyognak a házak falain. Tartalmuk érthető, világos és egyszerű volt.

„Mindenkéhez, kivétel nélkül!”

„E rendelet megjelenésének pillanatától kezdve megengedjük a város minden lakójának, hogy éljen. Eljettek, szaporodjatok és töltsétek be a földet! A Végő Elszántság Kollégiuma elintézte szigorú kötelességeit és átalakult a Végő Gyöngédség Kollégiumává. Polgárok! Ti mindnyájan szépek és jók vagytok és jogaitok az élethez vitán felül áll.”

A Végő Gyöngédség Kollégiuma háromtagú bizottságokat alakított. Ezek a bizottságok kötelességszerűen felkeresik lakásukban az embereket. Mindenkéleltől üdvözölni kell a lakosokat hogy élnek és külön, ugynevezett boldogság-jegyzőkönyvben kell feljegyezniük észrevételeiket. A bizottság tagjai fel vannak jogosítva megkérdezni a polgárokat, hogy meggy nekik. A polgárok saját kívánásaik szerint tartoznak a kérdésekre kimerítően válaszolni. A Boldogság-jegyzőkönyvei jövő generációk okulására, rózsaszínű szekrényben fognak elhelyeztetni.

10. Az élet hőznapivá válik

Megnyíltak az ajtók, a zablakok, a balkonok. Emberi hangok hallatszottak. Nevetés, ének, zene. Tehetségtelen kövér kisasszonyok zongorán játszottak. Reggeltől éjfélig rekedt gramofonok öröngtek. Muzsikáltak még hegedűn, klarinéton és brácsán Este az emberek lettek kabátjaikat, kiültek a balkorra, széjelvetették lábaikat, kiültek a balkontól lihegték. A városi forgalom erős tempóban növekedett. Motorbiciklik és autótaxikon száguldoztak fiatal emberek fiatal nőkel. A cukrázdákban és a cukorkajáratokban süteményeket és fagylatot fogyasztottak örömi mennyiségben. A rövidruhákeresedők igen sok tükröt adtak el. Az emberek nem tudták elég tükröt vásárolni, hogy azokban gyönyörködjenek. A portréfestők és fotográfusok szinte usztak a megrendelésekben. Az areképeket szépen beramázatták és ezzel díszítették a lakásokat.

Mindenkinek a saját értéke és önmagához való szeretete növekedett. Napirnden volt a veszekedés és a lárma. Azonban a rendes társasági formák mellett kialakultak ilyen beszédek is.

— Ön nyilván a véletlen következtében maradt életben. Látni, hogy a Végő Elszántság Kollégiuma nagyon is határozottan dolgozott.

— Sőt egészen hanyagul. Ha ilyen aakokat, mint maga, életben hagyott!

— Azonban az e fajta veszekedések is eltűntek a köznap élet folyamában. Az emberek a szokottnál több fogást ettek lakomáikon befőtteket készítettek a meleg kőtől árú iránt nagy volt a kereslet

mert mindenki vigyázott drága egészségére.

A Végő Gyöngédség Kollégiumának tagjai lelkiismeretesen látogatták meg a házakat és érdeklődtek a lakók helyzetéről.

Sokan azt felelték, hogy jól megy a soruk és szerették, ha a vizsgálóbiztos urak elől meg is győződnek.

— Lássák — mondották kezüket dörzsölve — tegnap lemérettem magam. Nyolc fontot híztam, hála istennek.

Mások panaszkodtak és kifogásolták a Végő Gyöngédség Kollégiumának munkásságát.

— Értse jól meg, tegnap a villamoson utazom és közpélje, nem volt szabad hely!... Micsoda gazdálkodás!... Állnom kellett feleségemmel együtt! Nyilvánvaló, hogy még mindig sok a fölösleges ember. Nagy baj, hogy annakidején nem intézték el őket...

Mások izgultak:

— Kérem írja fel, hogy engem sem az elhunyt szerdán, sem csütörtökön nem vőzöltek abból az alkalomból, hogy életben vagyok. Ez valóban szembetelenség!... Vagy azt tetszik gondolni, hogy én megyek magához gratulálni!

Mások izgultak:

— Kérem írja fel, hogy engem sem az elhunyt szerdán, sem csütörtökön nem vőzöltek abból az alkalomból, hogy életben vagyok. Ez valóban szembetelenség!... Vagy azt tetszik gondolni, hogy én megyek magához gratulálni!

11. Befejezés

Ak iródjában a munka erősen folyt, emberek ültek, irtak és a rózsaszínű szekrények megteltek a boldogság-jegyzőkönyveivel. Gondosan fel voltak jegyezve a születésnapok, lakodalmak, a vasorák és ebédek, szerelmi históriák és kalandok. Némely jegyzőkönyvet olyan élvezzettel lehetett olvasni, mint valami novellát, vagy regényt. A lakosok közül némelyek arra kérték a Végő Gyöngédség Kollégiumát, hogy adja ki őket könyv alakban. Semmit nem olvastak olyan buzgón, mint ezeket a könyveket.

Ak hallgatott.

Csak a háta görbült egyre és a haja mind sűrűbben őszült.

Némelykor beült a rózsaszínű szekrénybe és ép úgy kuksolt benne, mint azelőtt a sziurke szekrényben.

Egyszer Ak kiugrott a rózsaszínű szekrényből és kiabálni kezdett:

— Gyilkolni kell! Gyilkolni! Gyilkolni! Gyilkolni! Gyilkolni!

Amikor azonban tisztviselőinek fehér kezeit látta, amint azok gyorsan végigrotytatták a papiroson amelyek mögött ép úgy befogadták az élő lakosok leírásait, mint azelőtt a halottakét, elhárító mozdulattal tett, kifutott az irodából és eltűnt.

Eltűnt örökké.

Erről az eltűnésekről számos legenda volt forgalomban, mindenfelét híresztelték róla, de Ak nem volt megtalálható.

Még ma is élnek sokan azok közül, akiket Ak előbb megakart ölteni, aztán megkímélte őket, majd ismét arra gondolt, hogy elpusztítsa őket. Ez emberek között vannak igaz jó emberek de rengeteg fölösleges is. Ezek mind a mai napig élnek, úgy mintha sohasem létezett volna az Ak és soha senki nem vette volna fel az életre való jog problémáját.

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

— Vége. —

HÖLGYEIM!
Legújabb párisi, wien csipke-lőszőr modellek. Bangkok, japán panama és exotikus szalmakalapokat feltűnő olcsó árban árul az

„IDEAL” női kalapszalom Cluj, R. Ferd. 8.
Férfi és női kalapok formálása, Panama és Girardi tisztítása 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyári árbankészülnek.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Szombat délután 5 órakor: Borszem Jankó, vagy Az elátkozott hercegnek Gyermekelőadás, nagyon olcsó mozi helyárrakkal: egy jegy ára 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz. 393)

Szombat este 9 órakor: Miss Amerika (Ssz. 394.)

Vasárnap délután fél 6 órakor: Miss Amerika. (Rendes esti helyárrakkal, Ssz. 395.)

Vasárnap este 9 órakor: Miss Amerika (Első jubileum: 10-edszer. Ssz. 396)

Helfőn: Román előadás.

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Fregoli kapitány. (7 felvonásos kalandor-történet) Főszereplő: Raymond Griffith. És 2 felvonásos burleszk-vígjáték. Helyárrak: 15 és 10 lej.)

A színházi iroda közleményei:

Miss Amerika ma este és hónap 5-kor és 9-kor. A magyar színház páratlan sikerű operette-revüi újdonsága, a Miss Amerika, ma este 9-kor, holnap d. u. 5 órakor és 9 órakor kerül színpadra. A holnap esti 9 óras előadásnak különös érdekességét kölcsönöz az a körülmény hogy ez az előadás a csak most bemutatott Miss Amerikának első jubileuma a 10-ik előadás lesz. A jelölvételtől ítéelve, ez a három előadás olyan hatalmas közönséget fog vonzani, hogy ezekre az előadásokra tanácsos előre gondolkodni jegyekről.

Ma d. u. 5 órakor gyermekelőadás, igen olcsó, mozi-helyárrakkal: Borszem Jankó, vagy Az elátkozott hercegnisszony. Ma d. u. 5 órakor a Borszem Jankó című gyermekdarabot adják a színházban, a gyermekvilág nagy öröme. A helyárrak igen olcsók, mert hiszen a legrágább jegy is csak 5 lejbe kerül, a legolcsóbb pedig 10 lejbe.

Holnap d. e. 11-kor Fregoli-kapitány. Mozi-matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal. Holnap d. e. 11 órai kezdettel a szokásos mozi-matiné keretében egy igen érdekes kalandor-filmét fognak bemutatni a magyar színházban, a melynek a címe: Fregoli kapitány és a legújabb kalandor-színház. Raymond Griffith játssza a főszerepet. A Fregoli kapitány 7 felvonásos és így kiegészítésül még egy 2 felvonásos bohózatot is vetítenek a melynek főszerepét a legkedveltebb amerikai komikus játssza. Helyárrak: 15 és 10 lej. Ezúton hívjuk fel a figyelmét a matiné közönségének, hogy az esetleges déli áramszünetre való tekintettel, az előadást pontosan 11 órakor megkezdik.

Butor olcsón és művészi kivitelben legelőnyösebben

Fischer Albert

butorházában Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. (Volt Ferenc J.-ut) szerelhetők be. Komptt haloszóbak már 16.000 leifért.

Részletfizetési kedvezmény!!
Megrendeléseket eredeti, vagy megadott rajz után készítünk.

Nyersolaj (pacura) tüzeléseket

kazánokhoz, kemencékhez, központi fűtéshez füst és krommentes üzemmel, a megtakarítás garantálásával készít:

Markó V. okl. gépészmérnök, fűtés-technikus
Cluj, Str. N. Iorga 11. Telefon 453.